138

ÉREZZÉK OTTHON MAGUKAT, KEDVES MAGYAR BARÁTAINK!

РЕСПУБЛИКАМИЗДА ЎЗИНГИЗНИ УЙИНГИЗДАГИДАЙ ҲИС ҚИЛИНГ, ВЕНГРИЯЛИК ҚАДРДОН ДЎСТЛАР!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

10-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 138 (2429).

14 ИЮЛЬ ЯКШАНБА 1963 ЙИЛ

БАҲОСИ 3 ТИЙИН

Венгриялик дўстларга қардошлик саломи!

ТОШКЕНТДА ЎРТОҚ ЯНОШ КАДАР БОШЧИЛИГИДАГИ ВЕНГРИЯ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ САМИМИЙ КУТИБ ОЛИНДИ

Марксизм-ленинизм улуғ байроғи остида бирлашган қардош социалистик мамлакатлар халқларига совет кишиларининг муҳаббати жуда зўр ва чексиздир. Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси ўртоқ Янош Кадар бошчилигидаги Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясини совет элида кутиб олиш қудратли социализм лагери меҳнаткашлари бирлиги ва жипслигининг ёрқин намойишига айланди. Москваликлар билан биргаликда Ўзбекистон шаҳарлари ва қишлоқларининг меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан мамлакатимизга келган венгриялик меҳмонларни самимий табрикладилар. Улар ўртоқ Янош Кадар Москванинг Киев вокзалида сўзлаган нутқини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Ўртоқ Янош Кадар бу нутқида айтдики, Улуғ Октябрь социалистик революцияси тонгидан бошлаб, сўнгра эса, 1919 йилдаги Венгрия Совет Республикасининг жанговар кунларидан бери — улуғ Ленин байроғи остида жипслашган совет халқини социалистик революция учун курашаётган онгли венгер меҳнаткашлари билан неча ўн йиллардан буён интернационал, қардошларча дўстлик алоқаси боғлаб келмоқда.

Совет Иттифоқининг катта дўсти сўзлаган ва радио орқали олиб эшиттирилган оташин нутқини эшитган Ўзбекистон шаҳарлари ва қишлоқларининг аҳолиси москваликлар билан биргаликда бундай дейдилар: «Бизнинг ўлкамизга хуш келибсиз, қадрдон Янош Кадар, азиз венгриялик ўртоқлар!». Мана, ана шу қувончли дақиқалар етиб келди: Тошкент корхоналари ва муассасаларида Венгрия партия-ҳукумат делегацияси Ўзбекистонга келади, деган ҳаяжонли хабар тарқалди.

Шаҳар кўчалари ва майдонлари худди катта умумхалқ тантанаси кунларида бўлганидек чиройли либосга бурканди. Ям-яшил дарахтлар фонида қип-қизил алвонлар яққол кўзга ташланади. Бу алвонларга венгер, рус ва ўзбек тилларида қуйидаги сўзлар ёзилган: «Яшасин ва равнақ топсин қардош Венгрия Халқ Республикаси ва унинг меҳнаткаш халқи!», «Яшасин венгер халқи барча ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси Венгрия Социалистик ишчи партияси!».

«Совет ва венгер халқларининг бузилмас дўстлиги мустаҳкамлансин ва гуллаб-яшнасин!» — деган шиор ўнларча транспарантларда такрорланган.

Барча совет кишилари билан биргаликда Ўзбекистон меҳнаткашлари ифтихор билан айтадиларки, совет ва венгер халқларини боғлаган, пролетар интернационализми ленинча принципларига, тўла тенг ҳуқуқлиликка, мустақиллик ва суверенитетни ўзаро ҳурмат қилишга, қардошларча ўзаро ёрдамга асосланган совет ва венгер халқлари ўртасидаги мустаҳкам ва бузилмас дўстлик социализм ва коммунизм учун, бутун дунёда тинчлик учун курашда кучларнинг қудратли манбаи бўлиб қолди.

Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Ўзбекистонга келиши. СУРАТДА: Тошкент аэропортида Янош Кадар билан учрашув пайти.

А. Горокрик ва Р. Шамсуддиновлар фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбекистон азиз меҳмонларни қучоқ очиб меҳмондўстлик билан кутиб олди. 13 июлда Тошкент аэропортида Венгрия Халқ Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари ҳилпираб турар эди. Бино пештоқида Никита Сергеевич Хрушчев ва Янош Кадар портретлари. «Хуш келибсиз!» деган сўзлар венгер, рус ва ўзбек тилларида ёзиб қўйилган.

Республика пойтахти меҳнаткашларининг юзларча вакиллари аэровокзал перронида тўпландилар. Чеҳраларда табассум, кўпгина кишиларнинг қўлларида гулдасталар. Венгрия, СССР ва Ўзбекистоннинг кичик байроқчалари товланади. Дўстона мамлакат вакилларини кутиб олиш учун бу ерга КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. Т. Новиков, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосарлари В. К. Акулинцев, С. М. Веселов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари В. А. Карлов, Р. Қурбонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, И. И. Федюнинский, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлар Қ. Муртазоев, И. М. Нажесткин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. О. Азимов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. В. Марцинюк, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, Ўрта Осиё органларининг раҳбарлари, СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Советларининг депутатлари, республика министрлари, матбуот вакиллари келдилар.

...Тошкент вақти билан роппа-роса соат 18. Тошкент гарнизони қўшинларининг фахрий қоровули саф тортиб турибди. Бундан фақат бир неча соат илгари Москвадан парвоз қилган кумушсимон ҳаво лайнери ерга қўнади ва перронга қараб йўл олади. Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси Янош Кадар самолётдан чиққанида қарсаклар бошланади. Венгрия партия-ҳукумат делегацияси составида Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари Бела Биску, Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукумати Раисининг ўринбосари Лайош Фехер, Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукумати Раисининг ўринбосари Иене Фок, Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия социалистик

(Давоми олтинчи бетда).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг VIII пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

13 июлда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг VIII пленуми ўз ишини тамомлади.

Эрталабки мажлисда пленум кун тартибидаги иккинчи масалани — республика пахтакорлари социалистик мажбуриятларининг қандай бажарилаётганлигини ўзаро текшириш якунлари ва Ўзбекистон партия ташкилотининг ғўза парваришини кучайтириш соҳасидаги вазифалари тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга ўтди. Бу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **Н. Ж. Худойбердиев** доклад қилди.

Социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини ўзаро текшириш якунлари тўғрисида қардош республикалар қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари делегацияларининг раҳбарлари — Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **М. С. Осимов** ва Туркманистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ **Б. Ф. Бурашников** ахборот бердилар.

Кун тартибининг иккинчи масаласи юзасидан музокараларда Андижон қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **А. Ҳайдаров,** СССР Госплани ҳузуридаги Ўрта Осиё Пахтачилик давлат комитетининг раиси ўртоқ **В. Н. Куликов,** Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Оққўрғон» совхози комплекс механизациялашган бригадасининг бошлиғи ўртоқ **В. А. Тюпко,** Самарқанд қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **О. Маҳмудов.** Поп ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи ўртоқ **М. Умрзоқов,** Сирдарё область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **З. Тасанбоев,** «Ташсельмаш» заводи партия комитетининг секретари ўртоқ **В. В. Савиных,** Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Политотдел» колхозининг раиси ўртоқ **М. Г. Хван** қатнашдилар.

Пленум охирида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Ш. Р. Рашидов** нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан якдиллик билан тегишли қарорлар қабул қилди.

Пленум КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг «КПСС Марказий Комитети вакилларининг Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети вакиллари билан бўлажак учрашуви тўғрисида» қабул қилган қарорини, КПСС Марказий Комитети Президиумининг, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг жаҳон коммунистик ҳаракати кучларини янада жипслаштириш юзасидан ўтказаётган сиёсий фаолиятини, шунингдек КПСС Марказий Комитетининг Президиуми Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети билан ўзаро муносабатларда амалга оширган конкрет ҳаракатлари ва тадбирларининг ҳаммасини якдиллик билан қўллаб-қувватлади ва қизғин маъқуллади.

Пленум ташкилий масалаларни кўриб чиқди.

Ўртоқ **З. Р. Раҳимбобоева** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан пленум уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси вазифаларидан озод қилди.

Пленум ўртоқ **Р. Н. Нишоновни** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси қилиб сайлади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ У. А. АБДУРАҲИМОВНИ «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет давлати олдидаги хизматлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан меҳнаткашлар депутатлари Андижон область (қишлоқ) Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Усмон Абдураҳимович **Абдураҳимов «Ҳурмат белгиси»** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1963 йил 12 июль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ З. РАҲИМБОБОЕВАНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Заҳро **Раҳимбобоева** Ўзбекистон ССР Маданият министри қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри.
1963 йил 13 июль.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШГА ЕТАРЛИ БАҲО БЕРМАЁТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Дағал хашак тайёрлаш учун бу йилги шароит жуда қулай келди. Бўлиб ўтган ёғингарчиликлар натижасида ўт яхши ўсди. Бир йиллик эҳтиёж миқдоридагина эмас, балки келгуси йил учун ҳам анча резерв пичан тайёрлаш имконияти вужудга келди.

Айниқса Қорақалпоғистон АССРда пичан ўриш учун имкониятлар катта. Бироқ Қорақалпоғистон область партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, Автоном республиканинг Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, ишлаб чиқариш бошқармалари, партия комитетлари, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари бу катта имкониятлардан фойдаланмадилар, хашак тайёрлаш планини барбод қилмоқдалар. Пландаги 270,9 минг тонна ўрнига 5 июлга қадар атиги 2,9 минг тонна дағал хашак тайёрланган, фақат тўртдан бир қисм майдондаги ўт бир марта ўриб олинган. Республика беда ва маккажўхори экиш топшириғини бажармади.

Бундай аҳвол область партия комитети ва Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг контроль қилмаганлиги, хашак тайёрлашга, чорвачиликни ривожлантиришнинг муҳимлигига етарли баҳо бермаганлиги, қишлоқ хўжалик органлари ва кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари ем-хашак тайёрлашга масъулиятсизлик билан қараганликлари, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетларининг бўш контроль қилганлиги натижасида юз берди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Қорақалпоғистонда ем-хашак тайёрлашнинг аҳволини муҳокама қилиб, Қорақалпоғистон область партия комитети дағал хашак тайёрлаш ва молларни озуқа билан таъминлашга етарли баҳо бермаганлигини кўрсатиб ўтди ва область партия комитетидан ем-хашак тайёрлашда қисқа вақт ичида кескин бурилиш ясалишига эришиш ва планнинг бажарилишини таъмин этишни талаб қилди.

Область партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, Автоном республиканинг Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигига, ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига дағал хашак тайёрлашга зарур миқдорда кишилар ва техника ажратиш, маккажўхори экишни тугаллаш, озуқабоп экинларнинг сифатли парвариш қилинишини ташкил этиш, ем-хашак тайёрлашда яқин кунлар ичида кескин бурилиш ясаш учун табиий ўтларни ўриб олиш имкониятларидан мумкин қадар тўла фойдаланиш таклиф этилди.

Қишлоқ область партия комитетлари ва область ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги ва унинг жойлардаги органларига, ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига дағал хашак тайёрлаш ва озуқабоп экинларни парвариш қилишни кучайтириш учун барча чораларни кўриш топширилди.

ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИНИ БОРИБ КЎРДИЛАР

Қишлоқ хўжалик мутахассислари, олимлар, бир қанча министрликлар, комитетлар ва бошқармаларнинг раҳбар ходимлари бугун СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги «Манеж» павильонига тўпландилар. Жун қирқиш бўйича Бутун Россия конкурсининг ғолиблари ва қўйларнинг жунини жадал қирқиш бўйича жаҳон чемпиони Янги Зеландиялик Годфри Боуэн улар олдида ўз маҳоратларини намойиш қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси Г. И. Воронов, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети РСФСР Бюроси раисининг биринчи ўринбосари Л. Н. Ефремов, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Поляков, СССР қишлоқ хўжалик министри И. П. Воловченко, СССР Министрлар Совети Тайёрлаш давлат комитетининг раиси Л. Р. Корниец, РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, РСФСР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министри Н. И. Смирнов бу ерга келдилар.

Жун қирқишни намойиш қилиш тамом бўлганидан кейин партия ва ҳукумат раҳбарлари чорвачиликдаги сермеҳнат ишларни комплекс механизациялаш учун мўлжалланган машиналар комплекти виставкасини, кенг габаритли паррандахонанинг механизациясини, «веер» ва «омичка» сут соғиш установкаларини кўздан кечирдилар. «Союзсельхозтехника» бутуниттифоқ бирлашмасининг раиси А. А. Ежевский изоҳ бериб турди.

(ТАСС).

Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Ўзбекистонга келиши. СУРАТДА: Тошкент аҳолиси Янош Кадарни қизғин табрикламоқда.

В. Лейзерович фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Рационализаторлик ишида кўмаклашганлиги ва актив қатнашганлиги ҳамда ишлаб чиқаришга рационализаторлик таклифларини киритганлиги учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан республика саноат корхоналари, транспорти, қурилишлари, қишлоқ хўжалигида ишловчи энг актив рационализаторлардан 37 киши Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

БАРАКАЛИ ХИРМОН

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасининг ғаллакорлари «олтин бошоқлар»дан баракали хирмон кўтардилар. Улар куни кеча «давлатга ғалла сотиш йиллик планини муддатидан илгари 104 процент адо этдик» деб ғалаба рапорти бердилар.

Бошқарма ғаллакорлари гарчи планни муваффақиятли суратда бажарган бўлсаларда, ғалла ўрим-йиғимини қизғин давом эттириб, зиммага олинган социалистик мажбуриятни ҳам шараф билан бажаришга астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ VIII ПЛЕНУМИ

ЎРТОҚ Ш. Р. РАШИДОВ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Илгари хабар қилинганидек, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VIII пленуми КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовнинг КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми якунлари ва Ўзбекистон партия ташкилотининг идеология ишларини кучайтириш соҳасидаги вазифалари ҳақида қилган докладини муҳокама қилди.

Доклад юзасидан музокараларни Тошкент қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари **М. Абдураззоқов** бошлаб берди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми,—деб таъкидлади нотиқ, — мамлакатимизда коммунизм қурилиши буюк йўлидаги муҳим давр, партия ва халқ ғоявий-сиёсий ҳаётида катта воқеадир. Коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда идеология ишларининг асосий йўналиши ва вазифаларини белгилаб берган, ленинизм, КПСС Программасининг илҳомбахш ғоялари билан суғорилган Пленум қарорлари мамлакат меҳнаткашларининг, хусусан Тошкент области меҳнаткашларининг ижодий ғайратини ошириб юборди.

Область коммунистлари, барча меҳнаткашлари Пленум қарорларини якдиллик билан қизғин маъқулламоқдалар. Улар бу қарорлар партия, унинг Никита Сергеевич Хрушчев бошлиқ ленинчи Марказий Комитети амалга оширган чуқур революцион ўзгаришларнинг мантиқий давоми деб ҳисобламоқдалар.

Тошкент қишлоқ область партия комитети адресига докладда айтилган танқидлар партия XXII съезди қарорларининг қудратли таъсири остида вужудга келган хўжалик ва маданий қурилишда меҳнаткашларнинг иштирок этишининг янги коммунистик формаларини активроқ ва кенгроқ ёйишни зиммамизга юклайди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми, Никита Сергеевич Хрушчев ҳар бир совет кишисида ижтимоий-фойдали меҳнатга муҳаббат ва ҳурмат руҳини тарбиялаш партия, барча жамоат ташкилотлари идеология ишининг асоси эканлигини таъкидладилар.

Атоқли механизаторларимиз Турсуной Охунова ва Валентин Тюпко республикада биринчи бўлиб, қолоқ бригадаларга ўтдилар ва уларни илғорлар даражасига етказиш учун юксак, чинакам коммунистик онглилик намунасини кўрсатдилар. Ҳозир қолоқ коллективларга икки юздан ортиқ ана шундай ватанпарвар кишилар бошчилик қилмоқда. Областдаги 37 колхоз, икки совхоз, юзлаб бригада қолоқ хўжаликларни оталиққа олди.

Мўл пахта ҳосили учун кураш қишлоқ партия ташкилотлари фаолиятидаги асосий масаладир. Шунинг учун ҳам биз бутун ташкилотчилик, идеология ишларимизни қишлоқ меҳнаткашларини меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга бўйсундирмоқдамиз.

Кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш билан бирга биз идеология ишларидаги қоғозбозлик-бюрократик услубдан қатъий воз кечишга ҳаракат қилмоқдамиз. Лекин бизда шундай партия ташкилотларимиз ҳам борки, улар идеология ишларини «умуман ва ёппасига» олиб борадилар, ҳар бир кишининг қалбига етиб бормайдилар. Бундай иш кўзланган мақсадга олиб бормайди, албатта. Машҳур маккажўхорикор Люба Лининг жасорати тўғрисида кўп йиллардан буён гапириб келинади, лекин 1963 йилга қадар хотин-қизлар орасида Люба Ли издошларидан фақат икки киши—Александра Ни ва Роза Отабоева бор эди. Идеология бўлими ходимлари, газета ходимлари колхоз ва совхозларга бориб, партия ташкилотлари билан биргаликда жонли конкрет иш олиб борилиши натижасида Люба Ли тажрибаси оммалашиб кетди. Ёки бошқа бир мисолни олиб кўрайлик. Бу йил баҳорда бригадалар ва звенолар ташкил этилаётганда ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия ходимлари бу масалалар билан конкрет шуғулландилар. Агар ўтган йили областда атиги 45 бригада ва звено В. Тюпко методи асосида ишлаган бўлса, ҳозир 2 мингдан ортиқ механизациялаштирилган хўжалик ҳисобидаги бригада ва звено атоқли механизатор методи асосида ишламоқда. Бу идеология фронти ходимлари учун жуда яхши мисолдир.

Бизнинг камчиликларимиз ҳали жуда кўп. Биз идеология ишларини кўпинча активлар орасида олиб борамиз, бизнинг таъсиримизга кўпроқ муштоқ бўлган меҳнаткашлар категорияси эса кўпинча эътиборимиздан четда қолиб кетади. Идеология ишларини бевосита бригадаларда, колхозларда, совхозларда, корхоналарда ташкил этишга, меҳнаткашлар яшайдиган жойларда оммавий-сиёсий ишлар миқёсини кенгайтиришга зўр берадиган пайт келди. Бу ишда қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида обрў қозонган сиёсий ташкилотчилар катта роль ўйнашлари лозим.

Деярли икки йилдан буён ленинча жанговар руҳ билан суғорилган Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги Программаси ғоялари билан яшамоқдамиз, деди В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг ректори **О. С. Содиқов.** Партиямизнинг илмий асосланган программ қоидаларининг тўғрилигини ҳаёт тўла тасдиқлади. КПСС Марказий Комитети июнь Пленумида яқинда идеология ишлари масаласининг муҳокама қилингани партиянинг кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида қилаётган ғамхўрлигининг янги намунасидир. Тошкент Давлат университетининг кўпминг кишилик коллективи КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларини қизғин қўллаб-қувватламоқда ва уларни амалга ошириш учун қатъий бел боғлаган.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз тараққиётида ривожланишнинг бутун бир босқичини — капиталистик формацияни сакраб ўтиб, социализмга келдилар. Бунда марксча-ленинча идеологиянинг ташкилотчилик роли, ленинча миллий сиёсатнинг буюк тантанаси ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Биз, Ўзбекистон олий ўқув юртларининг ходимлари Москва, Ленинград ва бошқа йирик марказлар олимларидан илмий педагогик кадрлар тайёрлашда, муҳим илмий проблемаларни ҳал этишда ёрдам олиб турдик ва олмоқдамиз. Бугун социалистик интернационализм байроғини баланд кўтариб бораётган рус олимларига бутун қалбимиздан чуқур миннатдорчилик билдирамиз.

Тошкент университети ҳар йили ҳозирги замон билимлари билан қуролланган, ғоявий чиниққан мингга яқин юқори малакали ёш мутахассис етиштириб беради. Студентларимиз партияга чексиз содоқатли ва коммунизм тантанаси йўлида жасорат кўрсатишга тайёр бўлган, соғлом ёшлар, ҳаётни севадиган актив кишилардир. Лекин, шу билан бирга биз айрим фактлардан кўз юма олмаймиз, бу фактлар тарбиявий ишларда катта ва жиддий камчиликлар борлигидан далолат беради. Биз меҳнат тарбиясининг жуда улкан ва ажойиб кучидан етарли равишда тўла фойдалана олмаётирмиз.

Кўп йиллардан буён иттифоқчи республикаларда олий таълимни ривожлантириш, мутахассислар тайёрлаш асосан жойларда кадрларга бўлган талабни ҳисобга олган ҳолда ўтказилди. Бу республикаларга қисқа вақт ичида турли мутахассислар бўйича кадрлар тайёрлашга ёрдам берди. Шу билан биргаликда бу бир қатор ўқув юртларида унча катта бўлмаган кафедралар ва факультетларнинг юзага келишига олиб келди. Ҳозирги шароитда кўп сонли илмий педагогик кадрлар кучини бирлаштирмай туриб, илмий, ўқув ва тарбиявий ишларни олиб бориш қийин. Шунинг учун ҳам ҳаётнинг ўзи республика миқёсида ва республикалараро бир типдаги факультетларни йириклаштиришни талаб қилмоқда. Масалан, Ўрта Осиё иқтисодий районида халқ хўжалиги кенгашини мутахассислар билан таъминлайдиган бир неча янги олий ўқув юртлари ташкил этиш бизнингча мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Фарғона қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари **Г. А. Габриельянц,** КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари куч-ғайратини ошириб юборганлиги ҳақида сўзлайди. Областнинг коммунистлари ва барча меҳнаткашлари коммунистик қурилиш суръатларини тезлатиш учун курашга ўз ҳиссаларини кўпроқ қўшишга қатъий аҳд қилганлар.

Қишлоқ область партия комитети партия XXII съезди қарорларига амал қилиб, сўнгги вақтда пропаганда ишларининг бирмунча яхшиланишига эришди. КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари муносабати билан раҳбар кадрларнинг иқтисодий билимини оширишга катта эътибор берилмоқда. Идеология ишларининг илғор тажриба мактаби каби формалари кенг тус олди. Илғор тажриба мактабларига энг яхши ишлаб чиқариш ходимлари, пахта усталари бошчилик қилдилар.

Атоқли механизаторлар Турсуной Охунова ва Валентин Тюпко қолоқ бригадаларни илғорлар даражасига етказиш учун уларга ўтиб ишлаётганлиги ҳақидаги хабар бутун республикага тарқалди. Бу олижаноб ташаббусни Фарғона пахтакорлари қизғин қўллаб-қувватладилар. Бизнинг бутун ғоявий-тарбиявий ва ташкилотчилик ишларимиз пахтадан мўл ҳосил етиштиришга, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларида ишлаб чиқаришнинг ўсишини таъминлашга қаратилган.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Президиуми КПСС Марказий Комитети раҳбарлигида кадрларимизни юксак партиявийлик руҳида, СССР халқлари дўстлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш юзасидан катта иш қилди. Идеология ишларини кучайтириш учун кўп ишлар қилинди. Шу билан бирга, ишимизга КПСС XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми талаблари асосида баҳо берадиган бўлсак, шуни айтиш керакки, ғоявий-тарбиявий ишларни олиб боришда катта камчиликлар ва хатоларимиз бор. Пропаганда ва агитациянинг практикадан ажралиб қолганлиги ҳали бутунлай тугатилмаган, партия ташкилотлари ўз тарбиявий фаолиятида ҳар доим ҳам ҳар бир кишининг қалбига йўл топа олмайди.

Нотиқ Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг идеология бўлимлари ва бу ишга бошчилик қилаётган Марказий Комитет секретари ўртоқ Раҳимбобоева навбатдаги вазифаларни ҳал этишга ташаббус билан, ижодий ёндошсалар, оммага яқинроқ бўлсалар, ҳаётни чуқурроқ тушунсалар ғоявий-тарбиявий ишда камчиликлар ва хатолар камроқ бўлур эди, деди.

Ўртоқ Габриельянц кампаниячилик ва штурмчиликка йўл қўйганлиги учун, хотин-қизлар, ёшлар орасида тарбиявий ишларни олиб боришдаги камчиликларга муросасозлик билан қарагани учун Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг идеология бўлимларини ва секретариатни қаттиқ танқид қилади. Нотиқ бир қатор муҳим идеология масалаларини ҳал қилишда йўл қўйилган хато ва камчиликларга шахсан ўртоқ Раҳимбобоева жавоб бериши керак, деб ҳисоблайди.

Ўртоқ Габриельянц таъкидлайдики, партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаси кадрларни партия ва давлат интизомига қатъий риоя қилиш руҳида тарбиялашдан, шахсий мулкчилик тенденциялари ва ўтмишнинг бошқа сарқитларининг сал бўлсада кўринишларига ҳам қарши қатъий кураш олиб боришдан иборатдир.

Пленумда совет адабиётининг улкан дўсти ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг сўзларини эшитиш биз учун катта шараф бўлди. Унинг Пленумда сўзлаган нутқида ва ўртоқ Л. Ф. Ильичевнинг докладида Коммунистик партиямизнинг адабиёт ва санъатимиз арбобларининг меҳнати тўғрисида қилаётган ғамхўрлиги яна бир ёрқин ифодасини топди, — деди Ўзбекистон Ёзувчилари союзи правлениесининг биринчи секретари **К. Нуъмонов (Яшин).** Партия шахсга сиғиниш давридаги носоғлом фикрларни қатъий бартараф этиб, халқнинг ижодий кучлари учун кенг йўл очиб берди.

Ўзбек ёзувчиларининг сўнгги ўн йилдаги асарларида турли темалар тилга олинган, ҳаётнинг чуқур қатламлари кўрсатилган, жамиятимизнинг коммунизм сари дадил ҳаракати, ўтмишга айланиб қолаётган ва тарихий тараққиётимиздаги янги ҳодисалар ўртасидаги кураш ифода этилган. Ҳозир ёзувчилар республикамиз ҳаётидаги икки ажойиб воқеани: Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг қирқ йиллигини ва Ўрта Осиё Россияга қўшилганлигининг юз йиллигини янги асарлар билан нишонлашга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Очиғини айтганда кўп масалаларда биз ҳали ҳам ҳаётдан, замонамиздан орқада қолмоқдамиз. Афсуски, айрим китоблар, спектакллар, кинофильмлар, ўқувчилар ва томошабинларнинг юксак талабларига жавоб бермайди. Ўзининг юксак интилишлари, идеаллари, маънавий бойлиги, ички гўзаллиги жиҳатидан китобхонларни ўзига жалб қиладиган қаҳрамонлар образи адабиётимизда ҳали ҳам кам. Айрим асарларда ёзувчилар ҳаётдаги янги ҳодисаларни четлаб ўтадилар. «Ўзбекистон хотин-қизлари» журналида босилиб чиққан Саид Аҳмаднинг «Таклиф билети» ҳикояси бунга мисол бўла олади. Ҳикояда натурализм элементлари борки, булар ғоявий мазмунга ва бадиий формага путур етказади. Драматурглардан Файзулла Хўжаев, Хошим Раззоқов ўз асарларида бир қатор ижодий хатоларга йўл қўйдилар.

Ўзбекистонда социалистик реализм адабиёти проблемалари, адабиётнинг партиявийлиги, халқчиллиги, ўзига хос бадиий хусусиятлари танқидчилар ва адабиётшуносларнинг асосий объекти бўлиб қолди. Бироқ, айрим асарларга баҳо беришда очиқдан-очиқ чалкашликларга йўл қўйилмоқда.

Замонавийлик — адабиёт ва санъатнинг қон-жонидир. Биз ижодий ходимлар орасида санъатимизнинг, идеологиямизнинг тобора илгарилаб борадиган жанговар руҳи тўғрисида ғамхўрлик бўлиши учун бутун чораларни кўрмоқдамиз.

Республикамизда РСФСР ва Украина, Арманистон ва Қозоғистон ва бошқа бир қанча республикалар адабиети ҳафталиги ва декадаларини ўтказиб, сўнгги 2-3 йил ичида қардош адабиётлар билан алоқамизни анча кенгайтирдик. Рус адабиёти ва санъати декадасини ўтказишни ҳам мўлжаллаб қўйдик. Биз бу декада ўзбек халқининг улуғ рус халқи билан дўстлигининг катта байрамига айланиб кетишига ишонамиз.

Китоб — партиямизнинг ғоявий қуроли. Китобни фақат нашр қилиш керак эмас. Китобни кенг пропаганда қилиш лозим. Маҳаллийчилик чегараларини бузиб, ўзбек китобларини Москвада, Ленинградда, қардош республикаларда сотишни ташкил этадиган пайт келди. Қишлоқларда китоб савдоси яхши йўлга қўйилмаган.

Ўзбекистон адабиёти ва санъати арбоблари адабиётимиз ва санъатимиз тўғрисидаги ғамхўрлиги ва эътибори учун партиядан чексиз миннатдордирлар. Биз ижодий интеллигенциянинг меҳнати ва ҳаётига доимий эътибор бераётганлиги учун Никита Сергеевич Хрушчевдан айниқса беҳад миннатдормиз. Улуғ халқимизнинг буюк ишларига муносиб бўлайлик!

Сурхондарё область Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхоз агитатори **Х. Холматов** сўзга чиқади.

Барча совет кишилари каби Денов ишлаб чиқариш бошқармаси қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларини зўр қониқиш билан кутиб олдилар. Пленум материаллари, Никита Сергеевич Хрушчевнинг ёрқин ва чуқур мазмунли нутқи қишлоқ хўжалик артели аъзоларини меҳнатда янги муваффақиятларга руҳлантириб юборди.

Ленин номли колхоз йирик хўжаликдир. Бу ерда 1400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан бу йил 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилинган. Ҳозир ўсимлик бешинчи марта парвариш қилинмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар туп ғўзада беш-олтитадан кўсак бор.

Колхозчиларнинг меҳнатда муваффақиятларни қўлга киритишида агитаторлар, пропагандистлар катта роль ўйнадилар. Қишлоқ хўжалик артели партия ташкилоти қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик аҳлоқнинг юксак принциплари руҳида тарбиялаш билан бирга ўтмиш сарқитларининг ҳар қандай кўринишларига қарши муросасиз кураш олиб бормоқда. Оммавий-сиёсий ишларни ўтказишда идеологик тарбиянинг барча форма ва методларидан фойдаланиляпти. 32 агитатор уч агитаторлар коллективига уюшган. Колхозда 14 та жиҳозланган дала шийпони бўлиб, улар колхозчиларнинг иккинчи уйи бўлиб қолди. Партия комитети ҳузурида агитаторлар мактаби ташкил этилган. Деворий газета иши яхши йўлга қўйилган. Колхоз радиоузели орқали тематик лекциялар ўқилади.

Қишлоқ хўжалик артели партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми кўрсатмаларига амал қилиб идеология ишлари савиясини янада юксакликка кўтариш, пропаганда ва агитацияни коммунистик қурилиш практикаси билан янада мустаҳкам боғлаш учун барча чораларни кўрмоқда. Партия ташкилоти колхозчиларнинг тобора ўсиб бораётган активлигини мўл пахта ҳосили етиштириш юзасидан олинган мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун курашга қаратишни ўзининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Қ. Муртазоев** сўзга чиқади. Лениннинг вафотидан сўнг партиямиз ҳаёти ва фаолиятида ленинча стил ҳеч қачон сўнгги йиллардагидек тўла ва ёрқин акс этмаган эди, — деди у, — идеология ишлари масаласини муҳокама қилиш учун КПСС Марказий Комитети махсус Пленуми чақирилишининг ўзи ҳам янги кишини тарбиялаш каби муҳим проблемани ҳал этишда ленинча традицияларнинг давоми ва тараққиётидир.

Тошкент шаҳрининг коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленуми қарорларини, ўртоқ Хрушчевнинг Пленумда сўзлаган нутқини зўр қизиқиш билан руҳланиб кутиб олдилар, уларни якдиллик билан маъқулламоқдалар ва сўзсиз амал қилиш ҳамда бажариш учун қабул қилмоқдалар.

Барча меҳнаткашларда марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш, уларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш идеология ишларининг асосий йўналишларидан биридир. Шаҳар партия ташкилотлари меҳнаткашлар ҳар бир коллективининг фаолиятида коммунистик идеялар коммунистик иш билан чамбарчас боғланиб кетишига эришмоқдалар. Маълум миқдордаги билимни эгаллаш — коммунизмнинг онгли қурувчиси бўлиш деган гап эмас. Ҳаёт шуни кўрсатмоқдаки, ҳамма кишиларимизда ҳам билим, иш ва эътиқод бир хилда эмас.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми кишилар онгидаги ўтмиш сарқитини бутунлай тугатиш вазифасини қўйди. Партиямиз, халқимиз коммунизм қуришга халақит бераётган, кишиларнинг ҳаётини заҳарлаётган, қонунларимиз ва ахлоқимизни оёқости қилаётганларнинг ҳаммасига қарши шафқатсиз кураш эълон қилди. Лекин шаҳар партия ташкилоти ўтмиш сарқитларига қарши жанговар ҳужумкор курашни, бутун фронт бўйлаб, барча воситалар билан курашни ҳали етарли олиб бораётгани йўқ.

Биз ҳар бир партия ташкилотида буржуазия идеологиясининг ҳар қандай, ҳатто сал бўлсада, кўринишларига ҳам революцион хушёрлик руҳи ҳукмрон бўлишига эришишни мақсад қилиб қўйдик. Хотин-қизларга бой-феодалларча муносабатда бўлишга қарши қатъий кураш олиб бориш керак. Шаҳар партия комитети, район партия комитетлари ва партия ташкилотлари олдида кадрларимизни ҳамда барча меҳнаткашларни халқларнинг қардошларча дўстлиги ва социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш каби муҳим вазифа турибди.

КПСС Марказий Комитетининг Тошкент шаҳар партия комитети ҳисоботи бўйича қабул қилган раҳбар кадрларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш тўғрисидаги қарорини биз ленинчи Марказий Комитетнинг кадрларимиз тўғрисида, партия ташкилотимиз тўғрисида, Тошкентнинг экономикаси ва маданиятини тўхтовсиз юксалтириш тўғрисида қилаётган ғамхўрлиги, бебаҳо ёрдами ва катта ишончи деб ҳисоблаймиз.

Шаҳарда раҳбар кадрларга марксча-ленинча таълим беришнинг бир бутун системаси вужудга келтирилмоқда. Яқин 2-3 йил ичида шаҳарнинг барча раҳбар ходимларини иқтисодий билимлар билан қуроллантириш вазифаси қўйилмоқда. Шаҳар партия комитети ва район партия комитетлари раҳбарларнинг қуйи звеноси — мастерларнинг ўқишига ва уларни тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқда. Шаҳарда традицион мастерлар куни белгиланди. Биз «ленинча жумалик»ни мунтазам ўтказишга аҳд қилдик. Бунда раҳбар ходимлар саноат корхоналари ва қурилишлар коллективлари олдида сўзга чиқадилар.

Ўртоқ Муртазоев кўрсатиб ўтадики, ғоявий тарбиявий ишдаги жиддий камчиликлар учун катта масъулият бевосита Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Марказий Комитет секретари ўртоқ Раҳимбобоева бошчилик қилаётган бўлимлари зиммасига тушади. Марказий Комитет идеология бўлимлари ишининг услуби ва методлари, деди у, партиянинг ўсиб бораётган талабларига, коммунистик қурилишнинг ҳозирги вазифаларига мувофиқ келмайди. Бу бўлимлар ишдаги кампаниячилик, тантанабозлик дабдабабозлик стилидан тўла қутила олмаганлар. Идеология ишларининг ҳаётдан ажралиб қолганлиги, формализм, идеология иши натижаларини ўтказилган тадбирлар миқдорига қарабгина баҳолаш бартараф этилмаган. Ҳолбуки, бу тадбирларнинг кўпи таъсирсиз, кутилган натижаларни бермайди.

Марказий Комитетнинг идеология бўлимлари идеология муассасалари ишлари мазмунини бўш таҳлил қилмоқда, уларнинг ишини ёмон мувофиқлаштирмоқда, бу муассасалар ишидаги жиддий хатолар ва камчиликларга келишувчилик билан қарамоқда, ваҳолонки, бу камчиликлар ва хатолар Марказий Комитет Президиуми йиғилишларида ва Марказий Комитет пленумларида кўп марта кўрсатиб ўтилган эди.

«Ўзбекфильм» киностудиясининг директори **И. Раҳимов** шуни таъкидладики, КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорлари ижодий изланиш ва жонли ташаббус учун кенг йўл очиб берди. Санъат асарининг муваффақияти қаҳрамонлар характерига, улар халқимизнинг коммунизм қуриш учун олиб бораётган умумий курашда қандай роль ўйнашига боғлиқдир. Ана шундай муҳим характерларни яратиш, ҳаётий муҳим проблемаларни кўтариб чиқиш адабиёт ва санъат ходимларининг биринчи даражали вазифасидир.

Кинематография асарлари оммавий характерга эгадир. Шунинг учун ҳам бундай проблемалар кинематография ходимлари олдига ўткирроқ қилиб қўйилган. Бизнинг орамизда ҳам чалкаш ва хато фикрлар кўп эди. Ғоявий жиҳатдан бўш, тематик жиҳатдан майда, форма жиҳатидан мураккаб фильмлар тез-тез учраб турди. Кўпинча бундай асарларни кўкларга кўтариб мақташди.

Маълумки, у ёки бу фильмнинг қиммати юксак ғоявий мазмун ва юксак бадиий форманинг бирлигига қараб баҳоланади.

Киностудия асарларида формалистик қинғир-қийшиқлик учрамайди, бизнинг кино усталаримизга ғоявий оғмачилик ётдир. Яқинда «Сен етим эмассан» фильми чиқарилди, бу фильм томошабинлар ва партия матбуоти томонидан юксак баҳоланди. «Ёш қалблар» фильми ҳам катта муваффақият билан кутиб олинди. Бу фильм Ўзбекистонда Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида ёшларнинг қаҳрамонона кураши тўғрисида ҳикоя қилади.

Замонамизнинг муҳим масалаларини кўтариб чиқаётган ҳужжатли фильм яратувчилар ҳам бир мунча муваффақиятларга эришдилар. «Мирзачўл», «Зангори олов кишилари» каби ҳужжатли фильмларни томошабинлар яхши кутиб олдилар. Яқинда «Баҳордан баҳоргача» катта ҳужжатли фильм тугалланди. Бу фильм пахта далалари қаҳрамонларининг ажойиб меҳнати ҳақида ҳикоя қилади.

Афсуски, баъзи картиналаримизда катта ва муҳим темалар кўпинча примитив ва сохта ҳал этилади. Ахир катта темани зерикарли схематик ҳал этиш бу теманинг қадрини тушириб юборади-ку.

Ҳозирги вақтда киностудияда бир неча сценарий бўйича катта иш олиб борилмоқда. Яқин кунларда фаннинг диний жаҳолатга қарши кураши тўғрисида ҳикоя қилувчи «Улуғбек юлдузи» фильми, Октябрь революциясининг унутилмас кунлари тўғрисидаги «Тошкентда Октябрь», коммунистнинг шонли, катта жанговар йўли ҳақидаги «Тонг қўшиғи», рус халқининг Туркистон халқлари билан самимий дўстлиги ҳақида ҳикоя қилувчи «Федченко — бизнинг дўстимиз», совет ёшларининг ахлоқий софлиги учун курашга бағишланган «Одамлар» фильми ишлаб чиқаришга топширилади.

Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистон республикасининг ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 40 йиллигига тайёрланмоқда. Шунга қарамай халқ олдида қарздор эканлигимизни биз биламиз. Ишчилар синфи, деҳқонлар, интеллигенция ҳақида йирик муҳим асарлар яратилмаган, яхши кинокомедияларимиз, болалар учун фильмлар йўқ. Бу вазифани ҳал этиш учун бутун куч ва воситаларни сафарбар қилиш зарур.

Минбарга Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали **И. И. Федюнинский** чиқади. У айтадики, коммунистлар ва ҳарбий округ қўшинларининг бутун шахсий составы Совет Қуролли Кучларининг барча жангчилари ва барча совет кишилари каби КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорларини якдиллик билан ва қизғин маъқулламоқдалар.

Совет қўшинлари совет кишиларининг тинч яратувчилик меҳнатини ҳушёрлик билан қўриқламоқдалар. Улар мураккаб халқаро шароитда, империализмнинг агрессив кучлари жаҳон термоядро урушини бошлаб юбориш хавфини солаётган шароитда яшаётганлигимизни бир минут ҳам унутмайдилар.

Коммунистик партия, совет халқи мамлакатимиз ва бутун социалистик лагернинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш учун барча зарур чораларни кўрмоқдалар. КПСС Марказий Комитети июнь Пленумида шонли Қуролли Кучларимиз ҳақида, совет армияси ва флотининг қудратини янада мустаҳкамлаш тўғрисида кўпгина илиқ сўзлар айтилганлигидан биз хурсандмиз ва миннатдормиз.

Бизнинг жамиятимизда халқ ва армия бир бутундир. Совет жангчилари ҳам бутун меҳнаткашлар тарбияланаётган асосда ва руҳда, яъни марксизм-ленинизм асосида, коммунистик идеология руҳида тарбияланмоқда. Бу эса Пленум томонидан идеология ишининг белгилаб берилган йўналиши ва вазифалари Совет Қуролли Кучлари идеология ишларига тўла ва батамом тааллуқли демакдир. Партия XXII съезди томонидан Қуролли Кучларимиз олдига қўйилган вазифаларнинг амалга оширилишини таъминлаш, қўшинларнинг жанговарлик маҳоратини, бутун шахсий составнинг сиёсий ҳушёрлигини ва онгли интизомини янада ошириш қўшинларнинг Ватан ҳимояси учун, ҳар қандай агрессорга зарба бериш учун қўлда қурол билан доимий тайёр туришга эришиш идеология ишимизнинг асосий мақсади деб ҳисоблаймиз.

Жангчиларни тарбиялашда маҳаллий партия ва совет органлари округ қисмлари ва бирлашмаларига катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Округ қисмлари ва бирлашмаларининг солдатлари, сержантлари, офицерлари олдида КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қатнашчилари сўзга чиқаётганликлари бунга яққол мисол бўла олади. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг раҳбар партия, совет ва комсомол ходимлари қисмларда жангчилар ҳузурида тез-тез бўлиб турадилар. Улар қўшинларимизнинг жанговар тайёргарлиги ва турмуши билан танишадилар, машқларда ва машғулотларда ҳозир бўладилар, жангчилар билан республика ҳаёти тўғрисида суҳбат ўтказадилар ҳамда солдат ва сержантларни қизиқтирган саволларга жавоб берадилар.

Партия органларининг аҳолининг жангчилар билан алоқасини мустаҳкамлашга катта аҳамият бераётганлиги жангчиларнинг маънавий ҳаётини бекиёс бойитди ва шахсий составни Совет Иттифоқи халқлари дўстлиги руҳида тарбиялашда, ҳарбий хизматчилар ва маҳаллий аҳоли ўртасидаги қардошларча дўстона муносабатларни мустаҳкамлашда командирларга, сиёсий органларга, армия партия ва комсомол ташкилотларига катта ёрдам бўлмоқда.

Корхоналар, колхозлар ва муассасаларнинг ҳарбий қисмларга оталиқ қилиши каби ажойиб традиция вужудга келди ва мустаҳкамланди. Ишчилар, колхозчилар, адабиёт ва санъат арбоблари, фан ва маданият ходимлари ҳамда жангчиларнинг дўстона учрашувлари, экскурсиялари ва кечалари тез-тез, мазмунли ва қизиқарли ўтадиган бўлиб қолди. ДОСААФ бошланғич ташкилотлари ўз ишини янада активроқ олиб бормоқда.

Округимиз армия коммунистлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларидан тўғри хулосалар чиқариб олмоқдалар. Улар қўшинларнинг жанговарлик қобилиятини янада юксак кўтариш учун ишламоқдалар, жангчиларни социалистик Ватанга, коммунизмнинг улуғ ишига чексиз садоқат руҳида ҳормай-толмай тарбияламоқдалар.

Минбарга Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Москва» колхози лекторлар группасининг раиси **М. Раҳмонова** чиқади. У айтадики, КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми партия ва бутун халқимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Қишлоқ идеология ходимлари ўз ишларини Пленум қарорларига мувофиқ кенг авж олдиришга, идеология ишини чинакам жанговар ва маълум мақсадни кўзлайдиган қилишга бутун кучларини қаратмоқдалар.

Партия ташкилоти ҳузурида тўрт секциядан иборат идеология комиссияси ишлаб турибди. Колхознинг ҳар бир бригадаси ва фермасига икки-уч агитатор биркитиб қўйилган. Улар ҳозир колхозчиларга КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларини тушунтирмоқдалар, қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун курашдаги ўз вазифаларини чуқурроқ билиб олишларига кўмаклашмоқдалар. Идеология фронти ходимлари сиёсий пропаганда ва агитациянинг барча формалари билан қуролланганлар.

Колхознинг 12 дала шийпони чинакам маданият ўчоғига айланди, сиёсий-оммавий ишлар маркази бўлиб қолди. Шу йилнинг биринчи ярмида турли актуал темаларда 323 лекция ўқилди ва 100 марта суҳбат ўтказилди. Яқинда ўтказилган «Ишламаган тишламайди» деган тематик кечада 450 дан ортиқ колхозчи иштирок этди. Эртасига ишдан қочиб юрган 25 киши далага чиқди.

Колхозда ташкил этилган «Қизлар клуби», маданият университети ташаббус кўрсатиб ишламоқда.

Ҳар бир агитатор ва лектор халқ орасида бўлиши лозим. Идеология ходимларининг омма билан алоқасини мустаҳкамлаш, жанговар партия сўзини ҳар бир меҳнаткашнинг қалбига етказиш керак.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **К. Камолов** ўз сўзида айтдики, КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг КПСС Программаси ғоялари билан суғорилган ҳужжатларида партиянинг коммунизмнинг онгли ва актив қурувчиларини тарбиялаш ҳақидаги ленинча ғамхўрлиги ёрқин ифодаланган.

Барча совет халқлари билан биргаликда Қорақалпоғистон меҳнаткашлари ҳам Пленум қарорларини, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқини якдиллик билан маъқулладилар. Бу ҳужжатлар коллективларнинг, бошланғич партия ва комсомол ташкилотларининг йиғилишларида кенг муҳокама қилинмоқда. Бу ҳужжатлар ҳозирги вақтда бутун партиявий ишнинг асоси бўлиб қолди.

Партиямиз шу нарсани яна бир марта эслатдики, кишиларни жамият бахт-саодати йўлида қилинадиган меҳнатни севиш ва ҳурмат қилиш руҳида тарбиялаш, уларни меҳнатда чиниқтириш — идеология ишининг асосидир. Ҳар куни миз саноат ва қишлоқ хўжалик ходимлари эришаётган муваффақиятлар ҳақидаги қувончли хабарларга тўлиб тошган.

Автоном республика саноати ярим йиллик планни муддатидан илгари бажарди. Республика колхоз ва совхозлари пилла етиштириш, давлатга қоракўл тери сотиш, тухум тайёрлаш юзасидан олинган йиллик мажбуриятларни ошириб адо этди.

Қорақалпоғистон партия ташкилоти ходимларда меҳнатга муҳаббат ҳиссини оширишни ҳозирги вақтдаги ўзининг асосий вазифаси деб билади. Токи социалистик Ватанимизнинг бойликларини кўпайтиришга ҳамма ўзининг муносиб ҳиссасини қўшсин. Республика экономикаси ва маданиятини янада юксалтиришнинг асосий резервлари ана шундан иборат.

Мусобақадош дўстларимиз — Озарбайжон ва Хоразм пахтакорлари социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини текшириш давомида кўпчилик колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалик ишларини амалга оширишда орқада қолаётганликларини ҳаққоний равишда кўрсатдилар, мўл ҳосил тўплаш юзасидан қимматли маслаҳатлар бердилар. Партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ҳозирги вақтда барча резервлар ва имкониятлардан фойдаланиб, ғўза ҳамда маккажўхори экинларини парвариш қилишдаги қолоқликни тез тугатмоқдалар.

Область партия комитети районларга пропагандистлар, ёзувчилар ва матбуот ходимларининг катта группасини юборди. Улар партия ташкилотларига илғор тажрибани пропаганда қилишда, қолоқларни илғорлар қаторига етказиб олишда амалий ёрдам бермоқдалар.

Қорақалпоғистон партия ташкилотлари меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар. Халқлар дўстлиги агитация-пропаганда ишининг, адабиёт ва санъатнинг бош темасидир.

Қорақалпоғистон область партия комитети адабиёт, фан ва санъатнинг айрим арбоблари ўртасидаги миллий чекланиш фактларини очиб ташлади. Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмаларини амалга ошира бориб, бундан кейин ҳам миллатчиликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши муросасиз кураш олиб борадилар.

Нотиқ Пленум қатнашчиларини ишонтириб айтадики, Қорақалпоғистон партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорларини бажара бориб, идеология ишини кескин яхшилаб хўжалик ҳамда маданий қурилишда янги муваффақиятларга эришишни таъминлайдилар.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарори, деб таъкидлади Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **Р. Абдуллаева,** бизнинг зиммамизга ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш масаласи билан янада чуқурроқ ва атрофлича шуғулланиш вазифасини юклади.

Партия комсомолнинг коммунизм моддий-техника базасини барпо этиш учун олиб бораётган курашдаги ролига юксак баҳо бермоқда. Биз бу билан фахрланамиз, партия ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрушчев ёшлар ҳақида ғамхўрлик қилаётганликлари учун улардан миннатдормиз.

Мамлакатимизда ёш авлодни — коммунизм даврида яшаши лозим бўлган авлодни тарбиялашнинг мукаммал системаси ишлаб чиқилди. Болалар дастлаб яслиларда ва боғчаларда, сўнгра эса мактабда коллективизм, дўстлик ва интернационализм руҳида тарбияланадилар. Шу сабабли мактабгача муассасаларда тарбия ишини яхши йўлга қўйиш, тарбиячи кадрлар тайёрлаш жуда муҳим аҳамиятга эгадир. Шаҳар ва ишчи посёлкаларида бу масала яхши ҳал қилинган, бироқ қишлоқда бу соҳадаги аҳвол талабга жавоб бермайди. Бизнинг фикримизча, ҳар бир бригадада доимий ишлаб турадиган мактабгача муассасалар бўлиши жуда муҳим аҳамиятга эгадир. Шу муносабат билан тарбиячи кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш масаласини тезроқ ҳал қилиш керак.

Халқ маорифини қайта қуриш ҳақидаги қонун қабул қилинганидан буён республика мактабларининг ишида олға томон бирмунча силжиш юз берди. Мактабларнинг ишлаб чиқариш коллективлари билан алоқалари мустаҳкамланди ва ривожланди. Ўқувчилар бригадасининг бошлиғи Дилбар Юсупованинг номи республикамиздан ташқарида ҳам маълумдир. Пахтакорларнинг Тошкентда бўлиб ўтган кенгашида ўртоқ Н. С. Хрушчев Дилбар Юсупова ҳақида жуда яхши сўзларни айтган эди. Дилбар бу йил 11-синфни тамомлади ва ўзининг жонажон колхозида ишлашга, ўқишни эса сиртдан давом эттиришга қарор қилди. Бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Бир қатор мактабларда меҳнат тарбияси, кекса авлоднинг революцион традициялари асосида, СССР халқлари тарихини чуқур ўрганиш асосида тарбиялаш қониқарли эмас.

Республика комсомоли Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида мактабда тарбиявий ишларни яхшилаш йўллари ҳақида атрофлича гаплашиб олинди. Камчиликлар очиб ташланди ва бутун тарбиявий ишни яхшилаш, комсомолнинг мактабдаги ролини ошириш йўллари белгиланди.

Кейинги йилларда партия ташкилотлари раҳбарлиги остида мактабларни бир сменали машғулотга ўтказиш соҳасида жуда катта ишлар қилинди. Кўплаб янги мактаблар, мактаб-интернатлар, минглаб янги синфхоналар, устахоналар қурилди. Буларнинг ҳаммаси ўқув-тарбия процессини яхшилашга ёрдам беради. Бироқ бу муҳим тадбирларнинг моҳиятини айрим мактабларнинг раҳбарлари тўғри тушуниб етмадилар. Биринчи смена машғулотларидан сўнг мактаблар ёпиб қўйилмоқда, болалар эса назоратсиз қолдирилмоқда. Асосий камчилик шундан иборатки, айрим ўқитувчиларимиз, шу жумладан, комсомол ўқитувчилар дарсга тайёрланишга ва ўзларининг билим даражаларини оширишга масъулиятсизлик билан қарамоқдалар.

Биз докладда республика комсомол ташкилоти номига айтилган танқидий мулоҳазаларга тўла қўшиламиз. Биз партиянинг, КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг кўрсатмаларини амалга ошира бориб, ҳар бир ёшни коммунизмнинг толмас курашчиси, мамлакат бойликларини кўз қорачиғидай асровчи, фидокор кекса авлод барпо этган ҳамма нарсаларга меҳр-муҳаббат билан қаровчи киши қилиб тарбиялаш ишини кучайтирамиз.

(Давоми учинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ VIII ПЛЕНУМИ

ЎРТОҚ Ш. Р. РАШИДОВ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

(Боши иккинчи бетда)

Олтинтопган қўрғошин-рух комбинати партия ташкилотининг секретари **П. В. Дятловга** сўз берилади. Бизнинг партиямиз, унинг Марказий Комитети, дейди нотиқ, — оммани ғоявий чиниқтиришга кун сайин ғамхўрлик қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида ҳаётнинг ўзи тақозо этган идеология ишлари соҳасидаги вазифаларнинг муҳокама қилингани бунинг ёрқин далилидир.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорлари меҳнат ва сиёсий кўтаринкиликни ошириб юборди. Олмалиқ шаҳрининг кончилари ва металлурглари ўтган ярим йилликда планга қўшимча кўплаб маҳсулот ишлаб чиқардилар. Мис саралаш фабрикасининг биринчи навбати муваффақиятли равишда ўзлаштирилмоқда. Мис эритиш заводи қурилиши тез суръатлар билан олиб борилмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз Олмалиқ шаҳри меҳнаткашларининг ютуқларини юксак баҳоладилар. «Алмаликсвинецстрой» тресги Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан, қурувчилар ва кончиларнинг катта группаси Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан мукофотландилар. 1962 йилнинг октябрь ойида Никита Сергеевич Хрушчевнинг шаҳримизга келиши қурувчиларимиз ва кончиларимизнинг чинакам байрамига айланиб кетди.

Комбинатимизда меҳнаткашлар ташаббуси булоқдек жўш уриб турибди, янги-янги ижодий ташаббуслар юзага келмоқда. Коммунистик меҳнат учун мусобақа тобора яққол кўзга ташланмоқда. Коммунистик меҳнат учун мусобақага ҳамма ишчиларнинг 85 проценти қўшилди. Кўпгина ишчилар меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатмоқдалар. Партия комитети қимматли ташаббусларни қўллаб-қувватлаб, уни ишчилар орасида кенг тарқатмоқда.

Коммунистик меҳнат учун мусобақа меҳнат унумдорлигини ошириб ва кишилар онгига таъсир этибгина қолмасдан, ишга ижодий муносабатда бўлишни ҳам ривожлантирмоқда. Флотатор Надежда Ефремовна Васпитанникова илгари дугоналари қатори ишлар эди, аммо матонат билан меҳнат қилиши, технологияни қунт билан ўрганиши туфайли у юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришди ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган унвонга сазовор бўлди.

Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларини т а р б и я л а ш д а, уларнинг онги ва меҳнат активлигини оширишда жамоатчилик асосларида ишлаётган пропагандистлар ва агитаторлар катта роль ўйнамоқдалар.

Ўртоқ Дятлов кадрларнинг иқтисодий ўқиши, уларнинг техника билимларини ошириш ҳақида батафсил гапиради. Комбинатда ҳар ойда мунтазам равишда «Экономика кунлари» ўтказилиб турибди. 6 факультети бўлган халқ илмий-техника университети иш бошлаб юборди.

Олмалиқ шаҳрида идеология ишини жамоат асосларида бажариш кенг тус олди. Марксизм-ленинизм кечки университети, умумий касб университети, бешта идеология комиссияси, 8 методика совети, 5 кутубхона икки йилдан бери ишлаб турибди.

КПСС Марказий Комитети Пленуми иш олиб борган тўрт кун бизнинг ҳар биримиз учун партиявий-ғоявийлик ва юксак принципиалликнинг катта университети бўлди, — дейди «Қизил Ўзбекистон» газетасининг редактори **З. И. Есенбоев.** Пленумнинг бутун иши партия сафларининг мустаҳкам бирлигини ва ленинча Марказий Комитет теварагига жипслашганлигини, КПСС Марказий Комитетининг ҳам ички сиёсат соҳасидаги, ҳам ташқи сиёсат соҳасидаги фаолиятига баҳо беришда тўла ҳамжиҳатлиликни кўрсатди. Никита Сергеевич Хрушчев коммунизм учун умумий курашимизда идеологиянинг буюк кучи ва катта роли ҳақида жуда яхши, ишонарли ва образли қилиб гапирди.

Ўртоқ Есенбоев, республика матбуот ходимларининг фаолиятига тўхталиб таъкидлайдики, баъзан матбуотдаги танқидий чиқишларнинг таъсирчанлиги айрим раҳбар - ходимларнинг танқидга бюрократларча муносабатда бўлаётганликлари туфайли сусаймоқда. Жумладан, матбуот сўзини Самарқанд, Бухоро областларининг раҳбарлари, алоқа, автомобиль ва тош йўллар, маориф, савдо министрликлари ва «Ўзбекбирлашув» раҳбарлари хурмат қилмаётирлар. Кўпинча ана шу ташкилотларнинг раҳбарлари ишни эплай олмай обрўси тўкилган кишиларни бир жойдан иккинчи жойга кўчириб, ўз паноҳларига оладилар. Бу эса шунга олиб келдики, баъзи ходимлар топширилган иш учун масъулият ҳиссини сезмай қўйдилар. Партиявий камтарликни йўқотдилар, шахсий бойлик орттириш, кўпроқ юлиб-юлқиш ва пора олиш йўлига ҳам тойиб кетдилар.

Шундан сўнг ўртоқ Есенбоев Давлат бадиий адабиёт нашриёти, Ёзувчилар союзи ва республика Маданият министрлиги фаолиятига тўхталиб ўтади. Маълумки, бу ташкилотларнинг фаолияти «Қизил Ўзбекистон» газетаси саҳифаларида танқид қилинган эди. Нотиқ таъкидлайдики, Ўзбекистон Ёзувчилар союзида партиявий принципиал талабчанлик етишмайди. Бу ерда бир-бирини мақташ вазияти ҳукм сурмоқда. Мирзакалон Исмоилий, Иброҳим Раҳим, Ҳамид Ғулом ва бошқа ёзувчиларнинг романлари «Шарқ юлдузи» ва «Звезда Востока» адабий журналларида босиб чиқарилгандан ташқари бу китобларнинг биринчи нашри китоб билан савдо қилувчи ташкилотларнинг магазинларида босилиб ётган бўлса-да, яна қайтадан нашр этилаётганлигини бошқача қандай изоҳлаш мумкин.

Халқ адабиётчилардан юксак ғоявий бадиий етук асарлар кутмоқда.

Нотиқ ёзувчи Абдулла Қаҳҳорни «Тобутдан товуш» пьесаси учун танқид қилиб таъкидлайдики, адабиётчи совет воқелигимизнинг моҳиятини ташкил этувчи ижобий нарсаларни кўпроқ ва яхшироқ кўра билиши, ҳаётимиздаги ижобий нарсалардан қувониши керак.

Нотиқ театр санъати ходимлари, шунингдек Тошкент консерваторияси ва Тошкент театр-рассомлик институти адресига бир қанча танқидий фикрлар айтади.

Ўртоқ Есенбоев ўз нутқини тугата туриб, малакали журналист кадрлар тайёрлашни яхшилаш зарурлигини таъкидлайди.

Қўрғонтепа ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети секретарининг ўринбосари **А. Мамажоновга** сўз берилади. У айтадики, кишиларни тарбиялаш партия комитети фаолиятининг асосий мазмунини ташкил этади. Бу ишни уюштириш учун бизда ҳамма шарт-шароитлар мавжуд. Биз партиянинг янги Программаси, тарихий XXII съезд материаллари ҳамда КПСС Марказий Комитетининг ноябрь ва июнь Пленумлари материаллари билан қуролланганмиз.

Партия комитети ходимлари муттасил равишда колхоз ва совхозларда бўладилар, партия ташкилотларига уларнинг бутун фаолиятларида доимий ёрдам кўрсатадилар. Илғор тажрибаларни ёйиш, ҳар бир колхоз ва совхознинг гектаридан камида 25 центнердан пахта етиштириш учун мусобақаси кенг ташкил этилган.

Партия комитети ишонтириш, кишиларни сиёсий тарбиялашнинг турли формаларидан фойдаланмоқда. Шуниси характерлики, кўпчилик конкрет экономикани ўрганиш тўгарагида ўқиш истагини билдиряпти. Партия ташкилотлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши конкрет экономикаси бўйича тўгаракларнинг ишини яхши йўлга қўйган, тингловчилар билимларни чуқур эгаллаган хўжаликларда ишлаб чиқариш кўрсаткичлари ҳам тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Бунга Карл Маркс номли, «Победа» колхозлари, «Совой» совхозини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Кишиларда билимга бўлган иштиёқнинг ошганлиги пропагандист кадрларни танлаш ва тарбиялаш соҳасидаги ишни кучайтиришни тақозо этади. Ҳозирги вақтда 360 пропагандистнинг ҳаммаси олий маълумотли.

Бундан икки-уч йил муқаддам машинада пахта жуда кам терилларди. 1962 йилда эса бутун ҳосилнинг бешдан бир қисми машиналарда териб олинди. Бу йил бошқарма колхоз ва совхозлари ҳосилнинг ярмини машинада териш мажбуриятини олдилар. Бу хилдаги вазифаларни агитаторлар ишини яхшиламасдан туриб ҳал қилиб бўлмайди. Узоқ вақтлар мобайнида агитаторлар асосан ўқитувчилар орасидан танланарди. Ҳозир эса уларнинг сафи яхши тайёргарликдан ўтган совхоз ишчилари ва колхозчилар, қишлоқ хўжалик мутахассислари ҳисобига кенгаймоқда.

305 далачилик бригадасининг ҳаммасида дала шийпони бор. Улар яхши жиҳозланган, радио, телевизорлар билан таъминланган. Газеталарнинг янги сонлари келиб туради. Шийпонларда лекциялар ўқилади, концертлар қўйиб берилади, фильмлар намойиш қилинади.

Колхоз ва совхозлардаги кўпчилик участкаларда хотин-қизлар ҳал қилувчи куч ҳисобланади. Уларнинг кўпчилиги бригада ва фермаларга раҳбарлик қилмоқдалар, партия ва давлат ишларининг масъулиятли участкаларида иш олиб бормоқдалар. Бироқ хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш фактларидан кўз юма олмаймиз. Партия ташкилоти бундай ҳолларга қарши дадил кураш олиб бормоқда.

Қўрғонтепа ишлаб чиқариш партия комитети КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорларига асосланиб, омманинг активлигини ошириш, етти йиллик бешинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун барча тадбирларни амалга оширади.

Ўзбекистон олимлари КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумини давримизнинг улкан ва чинакам аҳамиятга эга бўлган воқеаси сифатида кутиб олдилар, деди Ўзбекистон Фанлар академиясининг президенти **У. О. Орифов.** Пленум бизнинг ленинчи улуғ партиямизнинг маркача-ленинча ғолиб таълимотнинг софлиги ва янада ривожланиши ҳақида, халқ оммасини коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида доимий ғамхўрлигининг ёрқин намойиши, буржуа идеологиясининг бизга ёт ва душман бўлган ҳар қандай кўринишларига қарши тўхтовсиз кураш намунаси бўлди.

Биз, олимлар учун партия Марказий Комитетининг июнь Пленуми илғор совет фанини янада ривожлантириш масалаларига нақадар катта эътибор берганлигини кўриш айниқса қувончлидир. Ахир партиямизнинг ғамхўрлиги туфайли бизнинг фанимиз баланд чўққига кўтарилди ва чинакамига равнақ топмоқда. Партия ва халқимиз тарбиялаб етиштирган Валерий Биковский ва Валентина Терешкова бошқарган «Восток-5» ва «Восток-6» совет космик кемаларининг тарихий парвози бунинг ёрқин далилидир.

Ҳозирги вақтда академиямиз системасида Пленум якунларига бағишланган партия йиғилишлари бўлиб ўтмоқда. Коммунист олимлар Пленум қарорларини юксак активлик ва юқори ғоявий савияда муҳокама қилмоқдалар. Муҳими шундаки, улар йиғилишларда илмий-тадқиқот ишларини янада яхшилаш, фаннинг турмуш билан алоқасини кучайтиришга қаратилган қатор муҳим, принципиал таклифларни кўтариб чиқмоқдалар.

Кейинги вақтларда табиат ва ижтимоий фанлар соҳасида олимларимизнинг тадқиқотлари ҳам назарий, ҳам амалий жиҳатдан сезиларли даражада ривожланмоқда. Бу тадқиқотлар тобора ҳаётга яқинлашяпти. Масалан, физикларимизнинг қуёш энергиясидан фойдаланиш соҳасидаги, чалаўтказгичлар физикаси соҳасидаги тадқиқотлари табиат фанлари ва халқ хўжалигини ривожлантиришда фақат катта истиқболга эга бўлибгина қолмай, балки идеология ишининг арсеналини ҳам бойитмоқда. Химиклар ва биологларимиз илгари фанда номаълум бўлган моддаларни кашф этмоқдалар, катта фойда берадиган ўғитларни, қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашда ишлатиладиган ҳамда далаларимизнинг ҳосилдорлигини оширадиган қимматли препаратларнинг янги хилларини яратмоқдалар. Геологларимиз томонидан олиб борилган тадқиқотларнинг натижаси ҳақида ҳам шундай гапларни айтиш мумкин. Улар республика ер ости бойликларининг тузилиши ва ривожланиш қонуниятини аниқлашга муваффақ бўлдилар.

Бизнинг бурчимиз — табиат фанларининг муваффақияти ўз вақтида ишлаб чиқариш процессларида акс этишига, бу билан республика ҳамда бутун Ўрта Осиё иқтисодий райони халқ хўжалигини ривожлантиришга ёрдам беришга эришишдан иборат. Буларнинг ҳаммаси академия ишида жиддий камчиликлар йўқ деган гап эмас. Ҳозирги вақтда илмий ходимларни қайта аттестациялаш ишлари олиб борилмоқда. Шу билан бирга институтларимиз структурасини соддалаштириш, ғоят актуал проблемаларни ўрганиш ва ишлаб чиқиш билан банд бўлган группа ва секторларни мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар кўрилмоқда.

Нотиқ баъзи вақтларда фан ютуқларини практикага тадбиқ қилишга халақит берадиган камчиликлар тўғрисида ҳам гапиради. Масалан, олимлар яратган толанинг пишганлигини жуда тез аниқлаб берадиган асбоб кенг қўлланилмаётир.

Совет Ўзбекистони олимлари, — дейди ўртоқ Орифов, — КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларидан руҳланиб, партиянинг юксак ишончини оқлаш учун куч ва қувватларини аямайдилар, илғор совет фани байроғини юқори кўтарадилар, социалистик жамият идеологиясини дадил туриб сақлайдилар.

Пленумда сўзга чиққан барча нотиқлар КПСС Марказий Комитети Президиумининг, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг жаҳон коммунистик ҳаракати бирлигини янада мустаҳкамлаш соҳасидаги сиёсий фаолиятини қизғин қўллаб-қувватладилар, шунингдек КПСС Марказий Комитети Президиумининг Хитой Компартияси Марказий Комитети билан ўзаро муносабат тўғрисида кўрган барча конкрет ҳаракатларини маъқуллади-лар.

Нотиқлар Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бизнинг партиямиз ва бошқа коммунистик партияларга, КПСС XX, XXI ва XXII съездлари қарорларига, партия Программасига нисбатан қилган асоссиз ва туҳматдан иборат ҳужумини кескин қоралайдилар. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА ПАХТАКОРЛАРИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИНИНГ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИНИ ЎЗАРО ТЕКШИРИШ ЯКУНЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ КУЧАЙТИРИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

*Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ доклади **

Ўртоқлар! Ҳозирги замон шароитида партия иделогия ишининг асосий йўналишларини ва конкрет вазифаларини белгилаб ва аниқ ифодалаб берган КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг тарихий қарорларини бутун партиямиз, бутун совет халқи якдиллик билан маъқулламоқда.

Коммунизм қурилиши — миллионларча меҳнаткашларнинг тарихда мисли кўрилмаган ғоят катта ижодий процесси бўлиб, бу улуғ ишда Марказий Комитет июнь Пленумининг қарорлари жуда катта аҳамиятга эга бўлади.

Партия XXII съезди қарорларидан, КПСС Программасидан илҳомланган совет кишилари ер юзида энг адолатли жамиятни ижодий руҳланиш билан қурмоқдалар. Халқимизнинг фидокорона меҳнати ажойиб самаралар келтирмоқда.

Совет халқларининг бузилмас дўстлиги партиямизнинг жуда катта ғалабасидир. Совет кишилари бир оила бўлиб, уларнинг ҳаммаси ягона эзгу мақсад — коммунизм сари бормоқдалар.

Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимиз пахтакорларининг ҳам ажойиб дўстлиги ўсиб етишди, мустаҳкамланди ва гуллаб-яшнади. Бизда Ўзбекистон, Тожикистон, Қирғизистон, Туркманистон, Қозоғистон, Озарбайжон ва Арманистон пахтакорларининг социалистик мусобақаси ажойиб традиция бўлиб қолди.

Ўзбекистон пахтакорлари пахта ҳосилдорлигини ошириш ва пахта етиштиришни кўпайтириш учун курашда биродарларимиз тожиклар ва туркманлар, қирғизлар ва қозоқлар, арманлар ва озарбайжонлардан кўпгина яхши нарсаларни ўргандилар, уларнинг илғор тажрибасидан кенг фойдаланмоқдалар. Биз бундан буён ҳам бир-биримизни ўзаро бойита берамиз, умумий куч-ғайрат сарфлаб, совет пахтачилигини ривожлантира берамиз, улуғ Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча халқлари олдидаги ўз ватанпарварлик ва интернационал бурчимизни бажара берамиз.

Биродарларимиз ва мусобақадош дўстларимиз бир неча кун давомида кўп иш қилдилар. Улар ҳамма областларда ва Қорақалпоғистон Автоном республикасида экинларнинг аҳволини ва ғўзани парвариш қилиш соҳасидаги ишларнинг ташкил этилишини текширдилар.

Дўстларимиз кўпгина хўжаликларда, бригадаларда ғўзанинг яхши аҳволда эканлигини қайд қилдилар.

Социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши қандай бораётганлигини текшириш вақтида ўзаро текшириш бригадалари дала ишларини ташкил этиш соҳасида жиддий камчиликларни очиб ташладилар ва бу камчиликларни ўртоқларча қаттиқ танқид қилдилар, агротехниканинг бузилаётганлигини, фойдаланилмаётган резервларни аниқладилар; бригадалар, колхозлар, совхозлар, ишлаб чиқариш бошқармаларига амалий ёрдам кўрсатдилар, ғўза парваришини қандай қилиб яхшироқ ташкил этиш ҳақида маслаҳат бердилар ва қимматли тажрибаларини алмашдилар.

Текшириш якунлари кенг муҳокама қилинди. Аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан ҳозироқ бир қанча тадбирлар кўрилди. Ўртоқлар, бизнинг бу йилги мажбуриятларимиз жуда масъулиятлидир. Республика Ватанга ўтган йилдагига қараганда 560 минг тонна кўп пахта бериши керак. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Президиуми социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини ўзаро текшириш якунлари ҳақидаги масалани пленум муҳокамасига қўйди. Ҳосил тўплашнинг энг масъулиятли даври бўлган ҳозирги пайтда биз партия ташкилотининг коллектив ақли билан республиканинг ҳамма колхозлари ва совхозларида мўл ҳосил олиш учун ғўза парваришини янада кучайтириш тадбирларини белгилаб олишимиз керак.

I. ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ ҲАР ТАРАФЛАМА КУЧАЙТИРИШ — ПАХТА ЮЗАСИДАН ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ УЧУН КУРАШДА АСОСИЙ ОМИЛ

Ўртоқ Н. С. Хрушчев мамлакатга пахта жуда зарур эканлигига, совет кишилари учун пахта олтиндан ҳам қиммат эканлигига бизнинг эътиборимизни бир неча марта қаратди.

Етти йилликнинг ўтган даври ичида Ўзбекистонда пахта етиштириш бир йилга ҳисоблаганда бундан илгариги тўрт йилдагига нисбатан 210 минг тонна кўпайди. Бироқ, етти йиллик план топшириғи бажарилмай қолди. Республика планда белгиланганидан 600 минг тоннадан зиёд пахтани кам берди. Тошкент, Фарғона, Бухоро ва Андижон областлари давлатдан анча қарздор бўлиб қолганликларини яна бир марта эслатиб ўтиш керак.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида муттасил ғамхўрлик кўрсатмоқдалар. Пахта нархини ошириш ва пахтакор колхозларга ғалла сотиш тўғрисидаги қарор ана шу оталарча ғамхўрликнинг янги ифодасидир.

Бу йилнинг ўзига хос хусусияти экиш ишларини уюшқоқлик билан ўтказишдангина иборат бўлмасдан, балки экишдан олдин тупроқни яхшилаб ишлаш ва агротехникадаги сийқалаштиришга қарши қатъий кураш асосида экишни юқори сифатли қилиб ўтказишни таъминлашдан ҳам иборат бўлди.

Андижон, Фарғона, Тошкент, Сирдарё ва Бухоро областларида, бошқа областларнинг кўпгина хўжаликларида чигит экиш энг яхши агротехника муддатларида ўтказилди. Деярли ҳамма жойда чигит ернинг намига текис, соғлом ундириб олинди.

Бироқ, сизларга маълумки, шундан кейин вазият мураккаблашиб қолди. Узоққа чўзилган совуқлар бошланди, жуда кўп марта қаттиқ ёмғир, сел, дўл ёғди. 680 минг гектар майдондаги ғўза зарарланди. Кўпгина далаларда чигитни 2-3 марта қайта экишга тўғри келди.

Ана шу оғир кунларда КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати бизга катта ёрдам кўрсатдилар. Республикага қўшимча равишда бу йилги ҳосил учун минерал ўғит, кўпгина техника, хилма-хил материал ва ускуналар ажратилди. Партия ташкилотлари раҳбарлигида чигитни қайта экиш, ола чиққан жойларга экиш, қатқалоқни юмшатиш ишлари жуда қисқа муддат ичида уюшқоқлик билан ўтказилди. Бу йил ўтган йилдагига қараганда анча кўп ерга чигит экилди.

Партия органлари колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторларнинг меҳнат ва сиёсий активлигига моҳирлик билан бошчилик қилган жойларда, ишлаб чиқариш бошқармалари ҳамма ишларни пухта ташкил қилишга, техникадан, меҳнат ва моддий ресурслардан яхши фойдаланишга эришган жойларда қийинчиликлар бартараф этилди ва ғўза нормал ривожланмоқда.

Мисол учун Поп ишлаб чиқариш бошқармасини олиб кўрайлик (Мишетьян ва Раҳимов ўртоқлар). Бу ерда табиий офат қайта-қайта юз берганлиги натижасида деярли бутун майдонда чигит қайта экилди. Кўрилган чоралар, юксак уюшқоқлик, пахтакорларнинг астойдил меҳнати туфайли, ғўзанинг аҳволи яхши бўлди ва июннинг охиридаёқ ғўзанинг асосий қисми гуллай бошлади.

Оққўрғон, Юқори Чирчиқ, Марҳамат, Пастдарғом ва бошқа бир қанча ишлаб чиқариш бошқармаларининг кўпгина хўжаликларида ғўза нормал ривожланмоқда.

Ромитан ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ўзбекистон» колхозининг Насриддин Пўлатов бошлиқ бригадасида ғўзанинг аҳволи жуда яхши. Коммунист, механизатор Пўлатов ўтган йили гектаридан 42 центнердан пахта олган эди. Бу йил эса, Турсуной Охунова ва Валентин Тюпкодан ўрнак олиб, энг қолоқ бригадага ўтди ва бу бригадада туб ўзгариш ясашга эришди.

Шу билан бирга, кўпгина колхозлар, совхозлар ва бригадалар ишида жиддий камчиликлар ва нуқсонлар бор. Ғўзанинг аҳволини қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди.

Республикада ғўза тупларининг қалинлиги ҳар гектар ерда ўрта ҳисобда ўтган йилдаги 77 минг ўрнига 81,1 минг тупни ташкил этади. Бу, чакки эмас, ғўза туплари ана шундай қалинликда бўлганида илғор хўжаликлар, бригадалар ва звенолар гектаридан 35-40-45 центнер ва ундан ҳам кўпроқ ҳосил оладилар. Бироқ, ўртача рақамлар орқасида кўпгина хўжаликлардаги қониқарсиз аҳвол яшириниб ётади.

Сирдарё ва Хоразм областларида ғўза тупларининг қалинлиги гектарига 73,5 минг тупни, Андижон областида 77 минг тупни ташкил қилади.

Фарғона областидаги Киров ишлаб чиқариш бошқармасида, Пахтакор, Гулистон, Балиқчи, Москва, Қоракўл, Гурлан, Хева, Кегайли ва бошқа бир қанча ишлаб чиқариш бошқармаларида ғўза тупларининг қалинлиги кўнгилдагидек эмас.

1 июлгача бўлган маълумотларга қараганда, республикада 877 минг гектар пахта майдони — ҳамма экин майдонларининг 55 проценти гуллаш ва ҳосил тугиш даврига кирган. Ўтган йили шу вақтгача ғўзаларнинг 38,5 проценти, 1959 йилда эса 56 проценти гуллаган эди.

Сизларга маълумки, ғўза тахминан 900-1000 градус самарали ҳарорат тўплаганидагина гуллаш даврига киради. Бу йил июлнинг бошигача самарали ҳароратнинг шундай ҳажми мавжуд эди. Демак шу ойнинг бошларигача гулламаган ғўзаларнинг ҳаммаси ўз ривожида орқада қолмоқда. Ҳолбуки, Тошкент областида ғўзанинг 68, Сирдарё областида — 60, Фарғона областида 61, Андижон областида 78, Самарқанд областида 70, Бухоро областида 72, Сурхондарё областида 57, Хоразм областида 30 ва Қорақалпоғистон АССРда 15 проценти гуллади.

Бундай аҳвол ташвиш туғдирмасдан қололмайди, чунки 186 минг гектар ердаги ғўза шоналаш босқичига энди кирган, яъни ўз ривожида бир ой орқада қолган эди.

Тошкент, Сирдарё, Бухоро, Сурхондарё областларида ва Қорақалпоғистон АССРда, шунингдек бошқа областларнинг бир қанча хўжаликларида бегона ўт босган пахта майдонлари ҳали жуда кўп.

Бу эса, партия органлари ташкилотчилик ва идеология иши савиясининг паст эканлиги, ана шу хўжаликлар раҳбарларининг бепарволиги натижасида рўй берди. Бундай ачинарли фактларга лоқайд қараш мумкин эмас.

Мажбуриятларнинг ва айниқса пахта бўйича мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш — ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир раҳбарнинг энг асосий вазифасидир.

Бўка, Гулистон, Пахтаорол, Қува, Киров (Фарғона области), Учқўрғон, Самарқанд, Булунғур, Косон, Қарши, Денов, Навоий, Кегайли, Хўжайли ишлаб чиқариш бошқармаларининг кўпгина хўжаликларида, «Пискент», «Бўка», «Махтали», Ленин номли (Сирдарё области) «Комсомол», «Даҳбет», «Таллимарон», Свердлов номли, «Москва», «Мингбулоқ» совхозларида: «Главголодностепстрой»нинг кўпгина совхозларида, Пахтаорол ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Путь коммунизма», «Ленин йўли», Жиззах ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Зарафшон», «Ўзбекистон», Энгельс номли, Охунбобоев ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Победа», «1 Май», «Правда», Поп ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Москва», Олтиариқ ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Москва» ва Калинин номли, Ленинград ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Москва», Каттақўрғон ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Ленинизм», Булунғур ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Партия XXII съезди», «Победа», «Москва», «Октябрь», Бухоро ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Бухоро». Термиз ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Жданов номли, Ленин номли, Шовот ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Партия XXI съезди», Гурлан ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Маданият» колхозларида ва бошқа кўпгина колхозларда, совхозларда, бригадаларда ғўза ёмон аҳволда қолмоқда.

Устьлабинскликлар чақириғига биноан, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси социалистик мажбуриятлар қабул қилди ва бу мажбуриятларни бажариш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқди. Бу тадбирларни КПСС Марказий Комитети маъқуллади ва барча пахтакор республикаларга тавсия этди. Бироқ, янгийўлликлар пахтадан мўл ҳосил олиш учун ҳамма зарур ишларни қилаётганлари йўқ. Июль ойининг бошларида бу ишлаб чиқариш бошқармасидаги ғўзанинг фақат 60 проценти, яъни умуман Тошкент областидагига қараганда камроқ ғўза гуллади. 3.000 гектарга яқин пахта майдонини бегона ўт босиб ётибди.

Мажбуриятлари ва белгилаган тадбирлари ўз вақтида матбуотда эълон қилинган Хива ва Чимбой ишлаб чиқариш бошқармаларидаги ғўзаларнинг аҳволи ҳам кўнгилдагидек эмас.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев пахтакорлар олдига ҳар бир колхоз ва совхоз гектаридан камида 25 центнердан пахта олсин, деган жуда муҳим вазифани қўйди. Республикада қолоқ хўжаликларни мустаҳкамлаш юзасидан кўпгина ишлар қилинди, лекин, кўпгина партия ташкилотлари бу ишга ҳали ҳам етарли эътибор бермаётирлар. Пахта планини бир неча йиллардан бери бажармай келаётган баъзи колхоз ва совхозларда аҳвол ҳозир ҳам яхши эмас. Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Победа», Избоскан ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Андижон», Охунбобоев ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Намуна», Гурлан ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинизм», Қарши ишлаб чиқариш бошқармасидаги Свердлов номли, Бухоро ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Правда» колхозлари ва бошқа бир қанча ишлаб чиқариш бошқармаларидаги хўжаликлар шулар жумласидандир.

Кейинда қолаётган хўжаликларга эътиборни кучайтиришимиз, камчиликларни тезроқ тугатишда уларга ёрдам беришимиз ва шу тариқа мўл ҳосил етиштиришимиз керак.

Кўпгина хўжаликларда ғўза аҳволининг қониқарсиз эканлиги — бу йил рўй берган қийинчиликларнинг натижаси эмас, балки ғўзани ишлаш соҳасида йўл қўйилган жиддий камчиликлар ва нуқсонларнинг бевосита оқибатидир. Бу йилги шароитда зўр бериб механизмлар ёрдами билан ишлаш, уялардаги бегона ўтларни юлиб ташлаш талаб қилинар эди. Ваҳолонки, чопиқ тракторлари ва культиваторлар паркининг анча кенгайтирилишига қарамасдан, культивация суръатлари, ҳатто, 1959 йилдагига қараганда сустроқ бўлди. Самарқанд, Хоразм, Сурхондарё областларида ва Қорақалпоғистон АССРда кўндалангига культивация қилишнинг аҳволи ғоят ёмон бўлди.

Кўпгина ишлаб чиқариш бошқармалари, колхозлар ва совхозлар ғўзани барвақт озиқлантиришни чинакамига ташкил этмадилар.

Бу йилги шароитда ғўзани барвақт суғориш талаб қилинди. Суғориш манбаларида сувнинг мавжудлиги бу ишни қилиш имконини берар эди. Лекин суғориш ғоят суст суръатлар билан ўтказилмоқда.

10 июлгача биринчи суғориш Қорақалпоғистонда экин майдонларининг фақат 70 процентида, Хоразмда 83 процентида ўтказилган. Сирдарё, Самарқанд ва Сурхондарё областларида ғўзаларнинг фақат учдан бир қисмигина иккинчи марта суғорилган. Катта майдонлардаги ғўзалар сувсиз қовжираб ётибди. Сурхондарё областида 32.5 минг гектар, Самарқанд областида 20 минг, Фарғона областида 20 минг, Андижон областида 15 минг, Сирдарё областида 6 минг гектардан кўпроқ ердаги ғўза чанқатиб қўйилган. Тошкент ва Бухоро областларида ҳам суғорилмаган ғўзалар оз эмас. Қорақалпоғистоннинг шимолий районларида суғориш ишлари жуда орқада қолаётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Ҳатто, 10 июлгача ҳам Хўжайли бошқармасидаги «Чимбой», «Москва», Калинин номли, «Кегайли», «Амударё» совхозларида, Энгельс номли, Калинин номли ва Партия XVII съезди номли колхозларда пахта майдонларининг ярмидан кўпроғи бир марта ҳам суғорилмаган, «Тахтакўпир» совхозида эса пахта майдонининг учдан икки қисми биринчи сувни олмаган. Суғориш соҳасида жуда орқада қолинаётганлиги — кўпгина маҳаллий партия, совет, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги органларининг, колхоз ва совхоз раҳбарларининг ишидаги қўпол хатодир.

Суғоришда юз берган аҳвол учун қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги жиддий суратда жавобгардир. Лекин айбнинг кўп қисми сув хўжалиги министрлиги зиммасига ҳам тушади.

Сув хўжалиги министрлиги ихтиёрида эксплуатацион ходимларнинг кўпминг кишидан иборат коллективи, узлуксиз сув етказиб бериш ва сувдан рационал фойдаланиш учун кўпгина техника воситалари бор. Бироқ, бу имкониятлардан мутлақо қониқарсиз фойдаланилмоқда. Бунинг устига республика Сув хўжалиги министрлиги системасининг кўпгина ходимлари суғоришни ташкил этиш ва сувдан тўғри фойдаланиш устидан контроль қилиб боришдан аслида четда қолиб, кузатувчилик ролинигина бажармоқдалар.

Сув ресурсларини кўпайтириш учун республикада умумий дебити секундига 48 кубометр сувни ташкил қиладиган 1.000 дан ортиқ қудуқ қазилди. Аммо, секундига атиги 5 кубометр сув бераётган фақат 386 қудуқдан фойдаланилаётир.

Бу ишга муносабатни ўзгартириш керак. Суғориш системаларининг область ва район бошқармалари ҳар бир қатра сувдан самарали фойдаланиш учун курашда актив ташкилотчи бўлмоқлари керак.

(Давоми тўртинчи бетда).

* Доклад қисқартирилган стенограмма бўйича босилди.

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ VIII ПЛЕНУМИ

Ўртоқ Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ доклади

(Боши учинчи бетда)

Партия ва совет ташкилотлари вегетация суғоришларини тўғри ташкил қилиш учун ишлаб чиқариш бошқармалари, сув хўжалиги органлари, колхоз ва совхоз раҳбарларига талабчанликни анча оширишлари керак, чунки бизнинг шароитимизда сув — ҳосилнинг жонидир.

Пахтадан мўл ҳосил олиш учун юксак деҳқончилик маданияти талаб қилинади. Ишларни ўз вақтида, яхши сифатли қилиб ўтказиш деҳқончилик маданиятининг энг муҳим элементидир. Ваҳолонки, яганалаш, культивация қилиш, чопиқ қилиш, озиқлантириш ва суғориш сифати паст эканлигини кўрсатувчи жуда кўп фактлар учрамоқда.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва уларнинг жойлардаги органлари иш сифатини ошириш юзасидан чақириқлар ва директивалар билангина чекланиб, бу иш устидан кундалик контроль ўрнатмадилар.

Қишлоқ хўжалигининг кўпгина мутахассислари ҳам брак ишларга беларво қарамоқдалар.

Ўтган йили қишлоқ хўжалик зараркунандалари ҳосилга қандай зарар етказганлиги маълум. Афсуски, ҳамма раҳбарлар ҳам бу хатолардан сабоқ чиқариб олдилар, деб бўлмайди.

Андижон ва Фарғона областларида ҳашарот тушган майдонларни аниқлаш ва ҳашаротга қарши профилактика чораларини амалга ошириш қониқарсиз уюштирилган.

Ҳамма областлар, ишлаб чиқариш бошқармалари, колхозлар, совхозларда етарли миқдорда заҳарли химикатлар, трактор ва қўл аппаратлари бор. Республиканинг ихтиёрига узоқ вақтдан бери 171 самолёт бериб қўйилган. Республика Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги системасида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашувчи махсус бўлим ташкил қилинган.

Бир қанча раҳбарлар ғўзанинг авжини ўтган йилга солиштириб, бепарволик ва хотиржамлик кайфиятига берилмоқдаларки, буниси айниқса хатарлидир. Партия ташкилотлари бундай кайфиятларга, ишга юзакичилик билан қарашга кескин зарба бермоқлари керак.

Мўл ҳосил олиш учун кураш муваффақияти техника ва меҳнат ресурсларидан тўғри фойдаланилишига кўп жиҳатдан боғлиқ. Бироқ, кўпгина ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхоз раҳбарлари бу муҳим ишга етарли аҳамият бермаяптилар. Чопиқ агрегатларининг бир қисми шу чоққача ишга солиб юборилмаган. Ташкилий сабабларга, техникавий нуқсонларга кўра машиналар бекор туриб қоляпти.

Ҳозир пахта далаларида шундай вазият вужудга келдики, пахтачилик бригадаларига бириктиб қўйилган колхозчилар билан ишчиларнинг ҳаммасигина эмас, балки хўжаликнинг бошқа тармоқларидаги ходимларнинг бир қисми ҳам ғўза парваришида ишлаши шарт бўлиб қолди. Ҳозир ёзги каникулга чиққан мактаб ўқувчилари, шунингдек қишлоқларда яшовчи кишилар бу ишда катта ёрдам беришлари керак. Чунки пахта учун кураш — Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг ватанпарварлик бурчидир. Ҳолбуки, меҳнатга лаёқатли аҳолининг анча қисми далага чиқиб ишлаётгани йўқ.

Партия органлари, ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари меҳнат интизомини бузиш ҳолларига тоқайгача муросасозлик билан қарайдилар? Ахир, қишлоқ хўжалик артелининг Устави, совхозда ички иш тартиби қоидалари бор-ку. Раҳбарлар Уставга ва қоидаларга қаттиқ риоя қилинишини таъмин этишлари лозим.

Пахтачиликда икир-чикир иш йўқ, ҳамма иш ҳам муҳим. Лекин айни маҳалда турли шароитлар учун характерли бўлган ўзига хос асосий масалалар бор. Сирдарё область партия ташкилоти ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва комплекс механизацияни ривожлантириш сингари Мирзачўл шароитида ҳал қилувчи аҳамиятга ага бўлган масалаларга етарли эътибор беряпти-ю, лекин меҳнат ресурсларидан фойдаланиш масаласи билан мутлақо етарли шуғулланмаяпти. Бу областда меҳнатга лаёқатли ҳар бир кишига тўғри келадиган пахта майдони жуда катта, ҳар бир одам ҳисобда бўлиши керак.

Тошкент областида бегона ўтлар ҳар йили пахта ҳосилига катта зарар етказяпти. Областда етарли миқдорда техника, меҳнат ресурслари бор. Бироқ, кўпгина пахта далалари бегона ўтлардан шу чоққача тозаланмаган. Тошкент пахтакорлари ўз зиммаларига жуда катта мажбурият олганлар, буни эса, деҳқончилик маданияти юксак савияга кўтарилган тақдирдагина бажариш мумкин.

Самарқанд области сингари Бухоро областида ҳам сув камчилроқ. Шундай шароитда айни сувнинг ўзи ҳосилнинг тақдирини биринчи галда белгилаб беради. Аммо, ўзаро текшириш бригадалари Бухоро областининг кўпгина колхоз ва совхозларида сувдан эгасизлик билан фойдаланилаётганлигини аниқладилар. Сувдан фойдаланиш коэффициенти Қоракўл ишлаб чиқариш бошқармасида 0,69, Навоий ишлаб чиқариш бошқармасида 0,72, Бухоро ишлаб чиқариш бошқармасида 0,78 бўлган. Ғўзани бирёқла йиғиштириб қўйиб, томорка участкаларини суғоришга керагидан ортиқча сув бериш сингари фактлар жуда кўп аниқланди. Кўпинча суғоришнинг сифати паст бўляпти. Хўжаликларнинг аксариятида тунги суғориш йўлга қўйилмаган; сувчиларга зарур шароит яратиб берилмаган ва сувчиларнинг сони мутлақо етарли эмас. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати Бухоро областига ёрдам кўрсатиш мақсадида ерларнинг шўрини сифатли ювиш ва ғўзани суғориш учун ана шу областга етарли миқдорда сув беришга ҳам рози бўлдилар. Лекин четдан кўпроқ сув олиб келиш борасида ғоят тиришқоқлик кўрсатган Бухоро область ташкилотлари энди зарур даражада кучғайрат сарфлаб шу сувдан тежабтергаб фойдаланмаяптилар.

Андижон — бизнинг энг йирик пахтакор областимиз. Мўл ҳосил олиш учун бу ерда ҳамма нарса бор. Шунга қарамай, областдаги ишларнинг аҳволи жиддий ташвиш туғдиряпти. Каттагина майдонлар ҳали бегона ўтлардан тозаланмаган. ғўзани культивация қилиш, суғориш, ўт юлиш пайтида ўсимликларнинг нобуд қилинишига йўл қўйиляпти. Сувдан эгасизлик билан фойдаланилаётгани ҳолда, кўп далалардаги ғўзалар чанқатиб қўйилаётганлигини кўрсатувчи жуда кўп фактлар аниқланди.

Учқўрғон, Хўжаобод, Марҳамат, Москва, Наманган ва Чуст ишлаб чиқариш бошқармаларининг кўпгина хўжаликларида сув етарли бўлишига қарамай, шундай фактларга йўл қўйилди. Бир қанча ҳолларда ғўзаси ривожланишдан орқада қолган далаларда ғўза парваришини кучайтириб юбориш чоралари кўрилмаяпти, пайкалларнинг четлари ўз ҳолига ташлаб қўйиляпти. Баъзи бир жойларда ғўзанинг бўйига қараб дала ишлари тўхтатиб қўйиляпти. Буларнинг ҳаммасини фақат шу нарса билан изоҳлаш мумкинки, андижонлик раҳбарлар ишларнинг аҳволига ортиқча баҳо бериб юборяптилар. Ўша жойга борган тожикистонлик ва қирғизистонлик ўртоқлар ҳам кўпгина далалардаги ғўзанинг аҳволи ташвишли эканини айтдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиуми Самарқанд ва Хоразм областларида пахтачиликка доир социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганини қараб чиқиб, қарорлар қабул қилди. Бу қарорларда июль ва августда қилинадиган конкрет вазифалар белгилаб берилди. Самарқанд ва Хоразм область партия комитетлари, область ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармалари ва партия комитетлари ўз областларидаги ҳамма пахтакорларни, ҳамма меҳнаткашларни аниқланган камчиликларни тугатишга ва ҳосил тўплаш тадбирларини амалга оширишга отлантирмоқлари керак.

Бу йил пахтакор совхозлар давлатга 792 минг тонна пахта етказиб бериши зарур. Мажбуриятни сўзсиз бажариш учун совхозларда зарур нарсаларнинг ҳаммаси бор.

Бироқ, бир қанча хўжаликларда ғўза парвариши ёмон уюштирилган. Умуман олганда, республика совхозлари ғўзани парвариш қилиш, озиқлантириш, суғориш суръатлари жиҳатидан колхозларга нисбатан ҳатто орқада қоляпти.

«Мирзачўл» совхозида бўлган ўзаро текшириш бригадаси шу жойдаги ишларнинг аҳволига мана шундай баҳо берди: «Совхозда каттагина майдонлардаги ғўзани бегона ўт босиб кетган, 4-бўлимда экишдан кейин яганалашдан бўлак ҳеч қандай иш қилинмаган далалар бор, яганалашнинг ўзи ҳам сифатсиз ўтказилган. 80 та чопиқ тракторидан 46 таси тахт қилинган бўлса, шундан 32 таси ишлаяпти. Ишлаб турган битта тракторнинг иш унуми 3-3,5 гектардан ошмайди. Кўп жойларда кўндалангига культивация тўхтатиб қўйилган, узунасига культивация эса, жуда кечиктириб ўтказиляпти. Биринчи суғоришдан кейин далаларни тез ўт босиб кетяпти. Ғўзани сифатсиз суғориш фактлари мавжуд».

Ҳозир пахта ҳосили тўплашда жуда масъулиятли давр бошланди, бинобарин, социалистик мажбуриятларни бажаришимиз йўл қўйилган хато ва камчиликларни қанчалик тез тугата олишимизга, шу йилнинг конкрет хусусиятларини ва ғўзаларнинг авжини назарда тутиб, экинлар парваришини ғоят кучайтириб юборишимизга боғлиқ бўлиб қолди.

Сурхондарёлик п а х т а к о р л а р июль ойи — мўл ҳосил тўплашда зарбдор ой деб эълон қилдилар. Бошқа областларнинг пахтакорлари улардан ибрат олмоқлари керак.

Мўл ҳосил етиштириб, мажбуриятларимизни бажариш учун бизда объектив шарт-шароитлар борми, бунинг учун ҳамма зарур нарсаларга эгамизми? Сўзсиз эгамиз! Ишни моҳирлик билан уюштирмоқ, мўл ҳосил тўплашдаги илғор тажрибани ҳамма жойга ёймоқ, мавжуд техника, сув, меҳнат ва моддий ресурслардан яхши фойдаланмоқ керак. Пахтачиликка раҳбарлик қилиш санъати ҳозир худди ана шундан иборат.

Аввало, суғоришдаги қолоқликни жуда қисқа муддат ичида тугатиш зарур. Маълумки, ғўза гуллаш ва ҳосил тугиш даврида айниқса сув талаб бўлади, шу сабабдан, бу даврда суғориш режимини тўғри уюштириш — мўл ҳосил етиштириб, кўсакларни барвақт пиширио олишда ҳал қилувчи омил ҳисобланади, бунинг устига ҳозир кунлар ниҳоятда исиб кетди.

Сувчиларга ғамхўрликни кучайтириш ва уларга ҳар тарафлама эътибор бериш керак. Механизаторлар каби сувчилар ҳам пахтачиликда марказий фигура эканлигини эсда тутиш лозим. Мўл ҳосилнинг таъминланиши кўп жиҳатдан сувчиларга боғлиқдир.

Ҳосил тугунчаларининг тўкилиб кетишига йўл қўймаслик, ғўзанинг тез кўсак тўплашини таъминлаш учун вақтига қараб суғоришгина муҳим бўлиб қолмай, балки ернинг об-тобига қараб ўз вақтида суғориш, ғўза парваришини — трактор культивациясини, ўт юлишни ўз вақтида ўтказиш ҳам муҳимдир, зарур бўлиб қолган тақдирда чопиқ қилиш ҳам керак.

Культивация иш органларининг тўла йиғими билан иложи борича кенгроқ қилиб, нормал чуқурликда юқори сифатли ўтказилиши лозим.

Фан ва илғор тажриба маълумотлари шуни кўрсатадики, кеч озиқлантириш ҳосилни кўпайтирмайди, балки кўсакларнинг етилишини кечиктириб юборади ва пахтанинг сифати кескин суратда пасайиб кетади. Ғўзаси нормал ривожланаётган далаларда озиқлантиришни дарҳол тўхтатиш, ғўзаси ўсишдан орқада қолаётган пайкалларда эса бу ишни кечи билан 20—25 июлда тамомлаш керак. Чеканкани, ғўзанинг авжини ҳисобга олиб, оқилона равишда ўтказиш лозим.

Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни барча чоралар билан кучайтириш, энг муҳим вазифамиздир. Зарарланган майдонларни ўз вақтида аниқлаш, уларни дарҳол сифатли дорилаш керак.

Кўсакларнинг етилишини тезлаштириш учун августнинг иккинчи ярмида ғўзани меъёрида суғориш лозим. Бу эса пахтаси машинада териб олинадиган участкаларда экинларнинг ётиб қолишига имкон бермайдиган агротехника усули сифатида айниқса муҳимдир. Коллекторлар ва зовурларни чуқур қилиб тозалаш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилинмоғи керак.

Иштихон, Норпой, Каттақўрғон, Чуст, Янгиқўрғон, Олтиариқ, Қува, Қўрғонтепа, Навоий, Гурлан ишлаб чиқариш бошқармалари ва партия комитетларининг раҳбарлари олдида турган вазифалар айниқса масъулиятлидир, чунки бу жойларда табиий офатлар кўп рўй бериб, каттагина майдонлардаги ғўзалар кечки муддатларда қайта ва қўшимча экилди.

Давлат ана шу бошқармалардаги хўжаликларга жуда катта ёрдам берди. Пахтакорлар табиий офат оқибатларини тезроқ бартараф қилиш учун партия ташкилотлари раҳбарлигида қаҳрамонона ишладилар, мўл ҳосил олиш учун мустаҳкам замин яратдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати ана шу бошқармалардаги пахтакорларнинг фидокорона меҳнатига юксак баҳо бермоқдалар ва улар июль ва август ойларида тағин ҳам ғайрат билан ишлаш учун куч-қувватларини аямайдилар, олган мажбуриятларини сўзсиз бажарадилар, деб ишонадилар.

1 августгача республикада ҳар бир тупда ўрта ҳисобда 5-6 ва август ойида ҳам худди шунча кўсак тўплаш, мўл ҳосилли колхозлар, совхозлар, бригадаларда эса бундан ҳам кўпроқ миқдорда кўсак тўплаш учун бутун кучғайратимизни сарфлашимиз зарур.

Бу вазифани ҳал қилишда далачилик бригадаларининг бошлиқлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари катта роль ўйнайдилар.

Совет мутахассиси — инженери, агрономи, ирригатори, мелиоратори, зоотехниги, энтомологи — аввало, ишлаб чиқариш ташкилотчиси, техника тараққиёти учун, янги, илғор усулларни жорий қилиш учун актив курашчидир. Партия ташкилотлари мутахассисларимизда ана шу ажойиб фазилатларни кучайтиришлари, уларга кун сайин зарур ёрдам кўрсатиб туришлари, уларнинг роли ва масъулиятини оширишлари керак.

Илмий тадқиқот институтлари ва тажриба станцияларининг ходимлари мана шу ҳал қилувчи кунларда колхозларга, совхозларга, ишлаб чиқариш бошқармаларига катта ёрдам беришлари керак. Уларнинг бурчи — шу кунларда халқ билан бирга далаларда бўлиш, вазиятга тажриба кўзи билан баҳо бериш, тўғри йўл-йўриқлар кўрсатиб, ана шу йўл-йўриқларни амалга оширишда кўмаклашишдир.

Кўпгина олимларимиз — А. Д. Дадабоев, Б. П. Страумал, Ф. А. Соколов, В. П. Кондратюк, С. А. Гелдиев, А. Е. Дудко, П. В. Протасов, Г. М. Рудаков, А. А. Колдаев, В. А. Сергиенко ва бошқа ўртоқлар колхозлар, совхозлар, ишлаб чиқариш бошқармаларига тез-тез бориб турибдилар. Ҳамма олимлар ҳам улардан ибрат олмоқлари керак.

Бу йил республика колхоз, совхозларида, тажриба станцияларида кўпгина қимматли тажрибалар ўтказилмоқда, талай майдонларга пахтанинг янги навлари экилди. Илмий муассасалар, қишлоқ хўжалик мутахассислари натижаларни тўғри ҳисобга олишлари, умумлаштиришлари ва шу тўғрида ўз таклифларини айтишлари керак.

Сўнгги вақтларда партия ташкилотлари ишлаб чиқаришга ишнинг кўзини билиброқ раҳбарлик қила бошладилар. Улар халқ билан, мутахассислар, олимлар билан тез-тез маслаҳатлашиб турибдилар. Фан ютуқлари ва илғор тажрибани жорий қилишнинг янги формаси — «Новаторларнинг кенгашлари» кўп жойларда ташкил қилинди. Биз раҳбарликнинг бу янги методларини ривожлантиришимиз ва такомиллаштиришимиз, маъмуриятчилик қилишга тамоман барҳам беришимиз керак.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» ва «Совой» совхозлари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг маслаҳати билан республикада биринчи бўлиб қолоқ хўжаликларни оталиққа олдилар. Ҳозирги вақтда 170 та илғор колхоз, 14 совхоз, совхозларнинг 61 та бўлими ва 1303 бригада қолоқ хўжаликлар ва бригадаларга оталиқ қилиб, уларга катта ёрдам бермоқда. Бу ажойиб ташаббусни, коллективлар ўртасидаги чинакам коммунистик муносабатларни бутун чоралар билан авж олдирмоқ керак.

Колхоз, совхозларнинг раҳбарлари бой тажрибага эга бўлиб, уларнинг аксарияти ишни яхши биладиган малакали мутахассислардир. Хўжаликка раҳбарлик қилишга доир ҳамма масалаларни ҳал этишда колхоз ва совхоз раҳбарларининг ташаббускорлигини бутун чоралар билан авж олдириб, майда-чуйда масалаларда ҳам уларнинг ишига аралаша бермаслик керак. Ишлаб чиқариш бошқармалари, партия комитетлари хўжалик раҳбарларига конкрет ёрдам бериш билан бирга айни маҳалда уларга нисбатан талабчанликни оширишлари зарур. Ҳар бир колхоз раиси, совхоз директори давлат интизомига риоя қилишга, планлар ва қабул қилинган мажбуриятларнинг ҳар қандай шароитда бўлса ҳам бажарилишини таъминлашга мажбурдир.

Қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволи кўп жиҳатдан ишлаб чиқариш бошқармалари, «Узсельхозтехника» бўлимларининг ишига боғлиқ.

Кўпгина ишлаб чиқариш бошқармалари колхоз ва совхозларга раҳбарликни чинакам ўз қўлларига олдилар. Бироқ, ташкилотчилик ишини бир чеккага йиғиштириб қўйиб, мажлисбозликка, умумий директивалар ва йўл-йўриқлар беришга берилиб кетган ишлаб чиқариш бошқармалари ҳам бор.

Комплекс механизациялаш, машиналарни эҳтиётлик билан сақлаб фойдаланиш, машина-трактор паркининг техника аҳволига қараб туриш, нефть хўжаликларини «Узсельхозтехника»нинг кўпгина бирлашмалари ва бўлимларини ташкил этиш масалалари билан мутлақо қониқарсиз шуғулланмоқдалар.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, область ва ишлаб чиқариш бошқармалари маҳсулотлар тайёрлашни амалда ташкил этиш ва шу ишнинг боришини таъсирчан равишда контроль қилиб туриш билан етарли шуғулланмаяптилар.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасининг раҳбарлари тўғри хулосалар чиқариб олишлари, марказий аппаратнинг ва ўз қарамоғидаги ташкилотларнинг ишини тубдан яхшилашлари керак. Улар қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволи учун ва ўзлари раҳбарлик қилаётган ташкилотларда ишнинг яхши йўлга қўйилиши учун батамом жавобгардирлар.

Республика пахтачилигидаги ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги камчиликлар учун Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик бўйича бюроси ҳам жавобгардир. Биз, бюро аъзолари буни тушуниб турибмиз ва қишлоқ партия ташкилотларига, қишлоқ хўжалик органларига раҳбарликни яхшилаш учун ҳамма чораларни кўряпмиз.

II. ПАХТАКОРЛАРГА ҒАМХЎРЛИК— ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати пахтакорларга, уларнинг иш, турмуш шароитларини, маданиятини яхшилашга беҳисоб зўр ғамхўрлик қилиб келмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети таъкидлаб ўтдиларки, пахта нархларининг оширилиши муносабати билан олинадиган қўшимча даромадлар, асосан, колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақни кўпайтиришга сарфланмоғи керак. Шунинг орқасида пахтакор колхозларнинг аъзолари меҳнатига тўланадиган ҳақ фонди 1962 йилдагига нисбатан тахминан учдан бир қисмга кўпаяди.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Гулистон» колхозида 121 минг сўм миқдоридаги қўшимча даромаднинг 85 проценти далада ишлаётган колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш фондини кўпайтиришга, 11 минг сўми эса бўлинмас фонди ва бошқа жамоат фондларини тўлдиришга ажратилди. Дала ишларининг баҳолари ўрта ҳисобда 40 процент оширилди.

Кўпчилик хўжаликлар ҳам худди шундай қилдилар. Айни маҳалда қўшимча даромадлардан фойдаланишнинг бу адолатли принципини бузиш фактлари ҳам аниқланди. Баъзи бир жойларда бевосита моддий ишлаб чиқариш соҳасида ишламаётган маъмурий-идора ходимлари ва колхозчилар бундан кўпроқ наф кўрадиган қилиб қўйилибди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети бу хатони тузатиб, қўшимча даромадлардан фойдаланишни тартибга солиш тўғрисида махсус қарор қабул қилдилар.

Колхозчиларга жамоат хўжалигидаги ишлари учун авансни ва совхоз ишчиларига иш ҳақини ўз вақтида мунтазам тўлаб туриш — социалистик ишлаб чиқаришимизнинг муҳим қонунидир.

1963 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва уларни давлатга сотишнинг кўпайтирилиши, пахта нархларининг оширилиши колхозларга, колхозчилар учун тўланадиган аванс маблағларини анча кўпайтириш ва уларга пулни мунтазам бериб туришни йўлга қўйиш имконини беради. Бу иш Хоразм областида яхши йўлга қўйилган. Область партия комитети, область ижроия комитети, область қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш бошқармаси, Давлат банки область контораси, партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармалари бу ишга катта эътибор бераётганликлари учун колхозчилар пул авансларини ва ғаллани мунтазам олиб турибдилар. Хоразм области колхозлари колхозчиларнинг 1962 йилги ҳақини ўз вақтида узиб қўйди.

Бироқ, ҳамма жойда ҳам колхозчиларга аванс ва совхоз ишчиларига иш ҳақи ўз вақтида бериб турилибди, деб бўлмайди.

Сурхондарё областида вужудга келган аҳволга сира чидаб бўлмайди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг маълумотларига кўра, бу областда шу йилнинг олти ойи ичида колхозчиларга саккиз миллион сўм пул берилмай қолган. Андижон ва Фарғона областларида колхозчиларга кўп миқдордаги пул кам тўланган. Совхозларнинг кўпгина раҳбарлари ҳам ишчиларга иш ҳақи тўлашни систематик суратда кечиктирмоқдалар.

Буларнинг ҳаммаси колхозчилар ва совхоз ишчиларининг моддий манфаатдорлигини бутун чоралар билан ошириш тўғрисидаги партиявий принципни жуда қўпол равишда бузишдир. Аҳволни қатъиян тузатиб олмоқ керак. Область партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетлари бу муҳим иш билан кун сайин шуғулланишлари лозим.

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари аванс ва иш ҳақини ўз вақтида олиб туришлари учун давлат банки Ўзбекистон конторасининг ва унинг органларининг ишини ҳам анча яхшилаш керак. Давлат банкининг ходимлари кузатувчилик ролини бажараётганлиги каби ҳолга хотима бериш вақти аллақачон келган. Давлат банки ходимлари хўжаликларни колхозчилар билан ва совхозларнинг ишчилари билан ҳисоб-китоб ўтказиш учун пул билан ўз вақтида таъминлаш ва бу маблағлардан тўғри фойдаланилиши устидан контроль қилиб туриш учун жавобгардирлар.

Ўзаро текшириш бригадалари пахтакорларга маиший, маданий хизмат, медицина ва савдо хизмати кўрсатишда ҳам жиддий камчиликлар борлигини аниқлади. «Ўзбекбирлашув», маданият, маориф ва соғлиқни сақлаш министрликлари, уларнинг область ва райондаги органлари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бу камчиликларнинг ҳаммасини йўқотишлари лозим.

Болалар муассасаларининг ишига алоҳида тўхталиб ўтмоқ керак. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу муҳим масалани неча марталаб муҳокама этиб, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг ҳамма болалари боғча ва яслиларда тарбиялансин, деган талабни жуда тўғри қўйди. Бунинг учун республикада ҳамма зарур нарсалар муҳайё, пул маблағлари, моддий ресурслар бор. Болалар боғча ва яслиларини жиҳозлаш, уларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масалаларини ҳамма колхоз ва совхозларда ҳал қилиш, тарбиячилар танлаб олиш керак.

Кўпгина колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари мутлақо тўғри иш тутиб, бригада дала шийпонларига катта эътибор бермоқдалар, шийпонларни оммавий-сиёсий ва маданий-оқартув ишларининг марказига айлантирдилар. Хўжаликларнинг ҳаммасида ишларни мана шундай йўлга қўйиш керак.

Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг моддий фаровонлигини яхшилаш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таннархини камайтириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини яхшироқ ташкил этиш соҳасидаги ишларнинг ҳаммаси колхоз ва совхозларнинг молия-хўжалик фаолиятини ҳар тарафлама яхшилаш учун кураш билан узвий равишда боғланган.

Республика партия ташкилотлари колхоз ва совхозларнинг маъмурий-идора аппаратидаги ортиқчаликларни тугатиш, қишлоқ хўжалик артели Уставини бузиш ҳолларига, жамоат ва давлат мулкини талашга қарши кураш соҳасида анча иш қилдилар. Лекин бу ишда ҳали ҳам жиддий камчиликлар бор. Колхозларда дебиторлик қарзи ниҳоятда кўпайиб кетди. Бу нарса колхозларнинг ишлаб чиқариш фаолиятида молиявий қийинчиликлар туғдирмоқда.

Колхозларнинг жамоат ерларини талон-торож қилиш, бу ерларни шерикчилик асосида шоли, сабзавот ва полиз экинлари экиш учун ижарага қўйиш ҳоллари ҳамон давом этмоқда. Айрим колхозларнинг раислари артель ишларини бошқаришнинг демократик асосларини қўпол равишда бузмоқдалар. Колхоз ҳаётига доир энг муҳим масалаларни якка ўзлари ҳал қилмоқдалар. Бундай раҳбарларни жиддий жавобгарликка тортиш пайти келди.

Бир қанча совхозларнинг молия-хўжалик фаолияти ҳам кўнгилдагидек эмас. Кўпгина совхозларда хўжасизлик, молия интизомини бузиш, суиистеъмолчилик фактлари очиб ташланди.

Кўпгина колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари ана шундай хўжаликларни, қонун-қоидаларни бузишлар ва суиистеъмолларни кўриб қонуний равишда ғазабланмоқдалар. Совет кишиси ўз мамлакатининг хўжайинидир. У умумхалқ мулкига зарар етказиш фактларига индамай қараб туролмайди. Жойлардан олинган сигналлар туфайлигина баъзи колхозлар ва совхозларда катта жиноятлар ва суиистеъмоллар очиб ташланди. Ана шу ишларда айбдор бўлган кишилар жазоланди.

Халқнинг активлиги ўсиб бормоқда. Бу — жуда яхши. Аммо шу нарса ёмонки, кўпгина партия органлари меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқишга эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Ана шу шикоят ва аризаларда кўтарилган масалаларни охирига етказмаётирлар, баъзи ҳолларда эса айбдорларга нисбатан либералларча муросасозлик билан қарамоқдалар. Бундай принципсизлик ишга катта зарар етказади. Колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари юқори ташкилотларга, Ўзбекистон Компартиясеи Марказий Комитетига ва ҳатто КПСС Марказий Комитетига шикоят қилишгача мажбур бўлмоқдалар.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, барча коммунистлар ҳамма камчиликларни тезроқ тугатиш, колхоз ва совхозларнинг молия хўжалик фаолиятида большевистик тартиб ўрнатиш, қишлоқ хўжалик артели Уставининг барча талабларига оғишмай риоя қилинишини таъминлаш, меҳнаткашлардан тушган ҳар бир шикоятнинг ўз вақтида кўриб чиқилиши ва бу шикоят юзасидан амалий тадбир кўрилиши учун кескин чораларни кўрмоқлари керак.

III. ПАХТА ТЕРИМИГА НАМУНАЛИ ҲОЗИРЛИК КЎРАЙЛИК

Терим — пахтачиликдаги мажбуриятларни бажариш учун курашда масъулиятли давр. Бутун ҳосилни сўнгги кўсагигача нобуд қилмай, ўз вақтида териб давлатга топшириш учун теримга яхши тайёргарлик кўриш, жуда катта ҳажмдаги ишларни бажариш керак.

Шундай бўлса ҳам, кўпгина ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхозлар, «Узсельхозтехника» органлари, тайёрлов пунктлари, пахта заводлари, маҳаллий партия ва совет органлари бу ишда ўтган йилги хатоларни такрорлаб, йўл қўйиб бўлмайдиган сусткашлик кўрсатмоқдалар.

Пахта териш ва тайёрлашга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриш соҳасидаги ишни кенг авж олдириб, уни ғўза парваришини кучайтириш соҳасидаги ишларга моҳирлик билан боғлаб олиб бориш зарур. Бунда пахтани машина билан теришга тайёргарлик кўришга алоҳида эътибор берилиши керак.

«Малик», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Пахтаорол», «Совой» совхозлари, Норпой ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхози ва бошқа кўпгина хўжаликлар пахта теримини машиналаштиришда ажойиб ютуқларга эришдилар. Машинада пахта териш соҳасида Турсуной Охунова, Валентин Тюпко, Мамажон Дадажонов, Жавот Кўчиев ва уларнинг издошлари сингари пешқадам мастерларимиз бор.

Лекин, умуман олганда республикада машинада пахта териш ниҳоятда қониқарсиз аҳволда.

Шундай мутлақо ғайри нормал аҳвол вужудга келдики, теримни машиналаштиришни кучайтирайлик, деб даъват қилаётган раҳбарларнинг кўпи пахта териш техникасини нормал ишлатиш учун арзигулик иш қилишаётгани йўқ. Бизнинг партиямиз ўз сўзи билан иши ҳамиша бирлиги билан кучлидир. Ҳох катта, ҳох кичик бўлишидан қатъий назар, ҳар бир раҳбар, ҳар бир коммунист машинада пахта териш ҳақидаги партия қарорларини бажаришда юксак активлик, сабот-матонат, принципиаллик кўрсатиши шарт.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Янги ердаги «Коммунизм», Сирдарёдаги «Ленинград» колхозларининг, Қўрғонтепа ишлаб чиқариш бошқармасидаги колхоз ва совхозларнинг машинада пахта теришга намунали тайёргарлик кўриш ва бу ишни намунали ўтказиш ҳақидаги мурожаати ҳамда тадбирларини маъқуллаб, партия ташкилотларига бу қимматли ташаббусни кенг ёйиш вазифасини топширди.

Бироқ, машинада пахта теришга тайёргарлик ҳозир ҳам мутлақо қониқарсиз олиб борилмоқда.

Ҳали ҳам Тошкент областида 15 минг, Фарғона областида 30 минг, Самарқанд областида 9 минг, Сурхондарё областида 25 минг, Хоразм областида 21 минг, Қорақалпоғистон АССРда 10 минг гектар ер машина теримига ажратилган эмас. Бир қанча ҳолларда майда, яхши текисланмаган, ғўзасининг ривожланиши паст-баланд ёки ниҳоятда орқада қолган далалар машина терими учун ажратиб қўйилмоқда. Пахта териш машиналари парки сусткашлик билан ремонт қилинмоқда.

Пахта териш машиналарини запас қисмлар билан таъминлаш борасида ташвишли аҳвол вужудга келди. Тошкент трактор-йиғув заводи пахта териш машиналарининг рамаларини жўнатиш планини бажармаяпти.

Колхоз ва совхозларда етишмаётган механик ҳайдовчиларни танлаш ишлари тамомланмаган. Пахта териш машиналари ҳайдовчиларининг малакасини ошириш иши ҳанузгача дуруст авж олдириб юборилмаган. Буларнинг ҳаммаси жиддий ташвиш туғдирмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети 2 июлда «1963 йилги пахта ҳосилини териш, қабул қилиш, асраш ва қайта ишлашга тайёргарлик кўриш тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Бу қарорда тайёргарлик ишларининг кенгайтирилган, конкрет программаси белгилаб берилди.

Вазифа шундан иборатки, ҳар бир партия ташкилоти бу қарорнинг бажарилишини контроль остига олсин. Асосий эътибор пахтасини машинада териш учун экинлар бир текис ўсиб ривожланаётган, энг сер ҳосил участкаларни ажратишга қаратилмоғи керак. Ғўзаларнинг баргини тўктиришга пухта тайёргарлик кўриш, бу ишга ғўзаларнинг етилганлигини ҳисобга олиб, табақалаштирилган ҳолда оқилона ёндашиш керак. Бу ишлар белгиланган муддатларда тамомланиши зарур. Пахта териш машиналари, кўсак чувийдиган машиналар ва бошқа техника воситаларини ремонт қилишни барча чоралар билан тезлаштириш зарур. Механизаторларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ишлари сира ҳам кечиктирилмасдан авж олдириб юборилиши лозим.

Қишлоқ ва саноат партия ташкилотлари янги пахта ҳосилини териш, қабул қилиш, асраш ва қайта ишлаш учун, 675 минг тонна пахтани машиналарда териш ва 2 миллион 350 минг тонна пахтани қоп-қанорсиз ташиш ҳақида олинган мажбуриятни сўзсиз бажариш учун зарур бўлган ҳамма нарсани тахт қилиб қўйиш соҳасида катта иш қилмоқлари керак.

* * *

Республика колхоз ва совхозлари етти йилликнинг бешинчи йилида барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш юзасидан юксак мажбуриятлар олдилар. Биз пахтачиликдаги ишларни бутун чоралар билан кучайтириб, айни маҳалда ҳамма камчиликларни тезроқ тузатиш, давлатга дон сотиш планини яқин кунларда бажариш, луб экинлари, тамаки, сабзавот, мева, узум, полиз экинлари, гўшт бўйича мажбуриятларининг бажарилишини таъминлаш учун қўшимча чораларни кўрмоғимиз керак. Сут ва жун етиштириш ҳамда давлатга сотишдаги қолоқликни тезроқ йўқотишга алоҳида эътибор беришимиз лозим.

Маълумки, чорвачиликдаги ишнинг муваффақиятини ем-хашак ҳал қилади. Бу йил республикада 40 минг гектардан кўпроқ ерга нўхат ва бошқа дуккакли дон экинлари экилди. Кўпгина хўжаликлар нўхатдан мўл ҳосил олди. 205 минг гектар ерга маккажўхори ва оқжўхори экилди, беда-зорлар бир неча минг гектарни ташкил этади, 11,3 минг гектарга қанд лавлаги ва хашаки илдизмева экилди. Бу йил пичан мўл бўлди, бошоқли дон экинларидан юқори ҳосил етиштирилди.

Хашаки экинларни намунали парваришлаб, ҳосилини нобуд қилмасдан ўз вақтида йиғиштириб олиш, силос бостириш планини бажариш керак. Экинлардан бўшаган майдонларга сира кечиктирмай такрорий экин экиш лозим.

Бу йил ҳар бир колхоз ва совхознинг, барча ишлаб чиқариш бошқармалари, барча областларнинг ўзини ем-хашак билан тўла таъминлаб олиш имконияти бор. Гап ана шу имкониятлардан фойдаланишда қолди.

Колхоз ва совхозлар чорва моллар туёғини кўпайтириш ҳақидаги мажбуриятни ҳам бажаришлари ва қишловга намунали ҳозирланишлари керак.

Кўряпсизларми, ўртоқлар, олдимизда нақадар катта ва мураккаб вазифалар турибди. Бу вазифаларни муваффақият билан уддалаш учун роса тер тўкиб ишлаш, ҳамма резервлар ва имкониятлардан моҳирлик билан фойдаланиш керак.

Республика сув хўжалиги қурилишида ғоят орқада қолаётганлиги ҳақида гапирмасдан бўлмайди. Йилнинг биринчи ярмида сув хўжалигига капитал маблағ сарфлаш плани 87 процент, қурилиш-монтаж ишлари плани эса атиги 80 процент бажарилди. Бу кўрсаткичлар бутун партия ташкилотини ташвишлантириши керак, пахтачиликни янада ривожлантириш истиқболлари мана шу ишларга боғлиқ. Сув хўжалиги қурилишига ёрдамни ва эътиборни кучайтириш, қолоқликни тугатиш соҳасида конкрет чоралар белгилаш ва амалга ошириш зарур. 1964 йил ҳосили учун янги ерларни комплекс асосда тайёрлаб қўйишга ҳозирнинг ўзиданоқ киришмоқ керак.

Ўртоқлар!

Етти йиллик бошланганидан буён республика мамлакатга бир талай пахтани бера олмай қолди, бинобарин, Ўзбекистон партия ташкилоти учун ҳозир етти йилликнинг бешинчи йилида пахтачиликдаги мажбуриятни бажаришдан ҳам кўра муҳимроқ вазифа йўқ.

КПСС Марказий Комитетининг катта ёрдами, пахтакорларнинг қаҳрамонона меҳнати туфайли бу йилги мисли кўрилмаган қийинчиликлар бартараф қилиниб, мўл ҳосил тўплаш учун мустаҳкам пойдевор қўйилди. Ўзбекистондаги ҳамма коммунистлар, ҳамма меҳнаткашларнинг энг муҳим вазифаси меҳнатдаги ўз ғайратини тағин ҳам ошириш, ҳар бир колхоз, совхоз, бригада олган мажбуриятини бажарадиган даражада ҳосил тўплаш учун ўзбекистонлик пахта усталарининг бутун маҳоратини, бутун миришкорлигини сарфлашдан иборат.

Ҳеч шубҳа йўқки, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, мутахассислар ва олимлар бу йил Ватанга 3 миллион 566 минг тонна пахта бериш учун партия ташкилотлари раҳбарлиги остида ҳамма зарур чораларни кўрадилар. (**Қарсаклар**).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ VIII ПЛЕНУМИ

ТОЖИКИСТОНЛИК ДЎСТЛАРИМИЗНИНГ СЎЗИ

Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. С. ОСИМОВ нутқи

<> <>

Қадрли ўртоқлар! Тожикистон Компартияси Марказий Комитети ва ҳукумати номидан сизларга ва сизлар орқали қардош ўзбек халқига самимий салом топширишга ва коммунистик қурилишда муваффақиятлар тилашга рухсат этгайсиз.

Тожикистон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси Ўзбекистоннинг учта энг йирик пахтакор области — Андижон, Фарғона ва Сурхондарё областлари далаларидаги ғўзанинг аҳволини текширди. Бу областларда бу йил бир миллион 668 минг тонна пахта етиштирилиши керак. Тожикистонлик меҳмонлар бу областлардаги колхозлар ва совхозлар билан чуқур танишдилар, кўпгина ҳосил усталари билан, қишлоқ хўжалик мутахассислари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг раҳбарлари ва ташкилотчилари билан учрашдилар.

Ўзаро текшириш вақтида делегация аъзолари 20 ишлаб чиқариш бошқармасида, 283 колхоз, 21 совхозда бўлиб, 3000 дан кўпроқ далачилик бригадаларини кўздан кечирди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг катта эътибори ва ғамхўрлигидан илҳомланган Ўзбекистон пахтакорлари республика партия ташкилотининг раҳбарлиги остида янги ерларни муваффақиятли ўзлаштирмоқдалар, прогрессив агротехникани тобора кенгроқ жорий қилмоқдалар, машиналардан самарали фойдаланмоқдалар, катта қурилиш ишларини олиб бормоқдалар, қишлоқларнинг қиёфасини ўзгартирмоқдалар.

Колхозчилар ва совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ноқулай келган баҳорнинг оқибатларини қатъият билан бартараф этишга, ҳамма қишлоқ хўжалик экинларидан ва даставвал пахтадан мўл ҳосил олишга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Бу эса пахта харид нархларини ошириш ҳақида яқинда ўртоқ Н. С. Хрушчев таклифи билан ҳукумат томонидан қабул қилинган қарорга дала меҳнаткашларининг амалий жавобидир. Бу қарор партия ва ҳукуматнинг пахтакорлар фаровонлигини ошириш ҳақида, мамлакатимизда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида кўрсатаётган ғоят катта ғамхўрлигининг ифодасидир.

Текшириш асосий майдонларда ғўзанинг аҳволи яхши эканлигини кўрсатди. Чигитни квадрат-уялаб экиш ва ғўзани икки томонлама ишлаш кенг қўлланилаётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Андижон, Москва, Избоскан ва Наманган ишлаб чиқариш бошқармаларида экинларнинг 85 проценти икки томонлама ишланмоқда. Бу ерларда 8 июлгача ғўза трактор билан тўрт марта узунасига ва уч марта кўндалангига культивация қилинган, органик-минерал аралашмалар билан икки марта озиқлантирилган, қолоқ участкалар эса уч марта озиқлантирилиб, учинчи суғориш бошланган. Натижада катта майдонларда ҳар бир туп ғўзада 10—12 шона, 2—3 ва ундан кўпроқ кўсак пайдо бўлган. Поп ишлаб чиқариш бошқармасида хўжаликлар яхши муваффақиятларга эришдилар. Бу ерда кўпчилик майдонларда 2—3 бўлиқ кўсак бор. Фарғона область Ленинград ишлаб чиқариш бошқармасининг далаларида ҳам кўпгина мароқли нарсаларни кўрдик, бу ерда ғўзанинг ривожи қониқарли аҳволда. Сурхондарё областидаги кўпгина илғор хўжаликлар ва ишлаб чиқариш новаторлари социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб бормоқдалар.

Ўзбекистон илғор пахтакорларининг тажрибаси Тожикистон колхозлари ва совхозларига катта фойда келтиради.

Бу ерда аниқланган камчиликлар ҳақида ҳам гапириш керак.

Учала областнинг кўпгина хўжаликларида ғўзанинг ривожланишида ҳар хилликка йўл қўйилган. Бу эса, агротехника усулларидан ижодий фойдаланмасликнинг, табақалаштирилган агротехникадан фойдаланмасликнинг оқибатидир. Масалан, Киров ва Охунбобоев ишлаб чиқариш бошқармаларидаги аҳвол айниқса ташвиш туғдиради. Бу ерда ғўзанинг ривожи 10—15 кун ва ундан ҳам кўпроқ орқада қолган. Дала ишларида кўпинча агротехника қоидалари қўпол равишда бузилмоқда, суғориш билан шундан кейинги ишлов ўртасида жуда катта узулишга йўл қўйилмоқда.

Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги биргина «Ғалаба» колхозида 300 гектар ғўзани бегона ўт босиб кетган. «Правда», «Ленин байроғи», «Ленинизм» колхозларида, «Хазарбоғ» совхозида юзларча гектар экин майдонлари бегона ўтлардан тозаланмаган. Шўрчи ишлаб чиқариш бошқармасидаги бир қанча хўжаликларда бегона ўт босган ерлар янада кўпроқ. Андижон областидаги бир қанча колхозларда ҳам бегона ўт бор.

Ғўзанинг аҳволи, аниқ квадратларнинг мавжудлиги, техниканинг кўплиги ҳар учала областда трактор билан ишлашни тез суръатлар билан олиб бориш имконини беради. Бироқ, Термиз, Шаҳрисабз, Яккабоғ, Шўрчи, Косон ишлаб чиқариш бошқармаларидаги бир қанча колхозларда суғоришдан кейин тупроқнинг қуриб қолишига йўл қўйдилар, культивация муддатларини чўзиб юбордилар. Фарғона областида тракторларга 4.509 культиватор тиркалгани ҳолда, улардан 3.939 таси ишлаб турган эди. Ленинград ва Олтиариқ ҳамда бошқа ишлаб чиқариш бошқармаларида мавжуд тракторларнинг ҳаммаси культивацияда қатнашмаётир. Шаҳрисабз ишлаб чиқариш бошқармасидаги кўпчилик хўжаликларда эса, чопиқ тракторларининг 25 процентга яқини транспорт ишларида фойдаланилмоқда.

Кўпгина колхоз ва совхозларда культивациянинг сифати паст. Иш органлари тўла бўлмаган тракторларнинг ишлаётганини кўриш мумкин. Бунда тракторчилар қатор ораларида ҳам ғўзани қирқиб кетмоқдалар, саёз культивация қилмоқдалар, томирга путур етказмоқдалар.

«Узсельхозтехника»нинг кўпгина бўлимлари мўл ҳосилнинг тақдири ҳал қилинадиган шу кунларда колхоз механизаторларига етарли техника ёрдамини кўрсатмаётирлар. Шаҳрисабз ишлаб чиқариш бошқармасидаги Энгельс номли колхозда ёнилғи насосининг бузуқлиги натижасида тракторга тиркалган культиватор 20 кундан кўпроқ бекор туриб қолди.

Мўл ҳосил етиштириб келаётган хўжаликларда ва бригадаларда хотиржамликка берилиш кайфияти катта ташвиш туғдириши керак. Илғор хўжаликлардаги кўпчилик ғўзаларда бир неча кўсак ҳосил бўлган. Лекин ҳосил учун курашнинг худди ана шу масъулиятли даврида бундай хўжаликларнинг бир қисмида ғўзани ишлаш асосан даланинг четларинигина ишлашдан иборат бўлиб қолмоқда, Шунинг натижасида ҳосилнинг камайишига йўл қўйилмоқда. Мўл ҳосил етиштириладиган майдонларда ҳосилнинг 10—15 процентини йўқотиш — биринчи сорт пахтанинг 5-7 процентидан маҳрум бўлиш демакдир. Шуни эслатиб ўтиш керакки, ғўзанинг шу кунлардаги яхши аҳволи мўл ҳосил олинади, деган маънони билдирмайди. Хотиржамликка берилган тақдирда бундай экинларни 3-4 кун ичида барбод қилиб қўйиш мумкин. Андижон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Октябрь» колхозида ғўза жуда яхши ўсиб турибди, лекин суғоришни кечиктириш натижасида шоналар ва кўсаклар тўкилиб кетмоқда.

Июль ойида ғўзани суғоришдан ҳам муҳимроқ иш бўлмаса керак. Ҳамма областларда ана шу нозик ишни яхши биладиган моҳир сувчиларни кўриш мумкин. Масалан, Олтиариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Димитров номли, К. Маркс номли, Андижон ишлаб ичқариш бошқармасидаги Тельман номли, Куйбишев номли, Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли, «8 Март» колхозларида ғўза жуда яхши суғорилмоқда.

Шу билан бир вақтда текширилган ҳар учала область сув билан ҳар қачонгидан ҳам яхшироқ таъминланган бир шароитда, кўпгина жойларда экин майдонлари қуритиб қўйилмоқда. Москва, Андижон, Избоскан, Термиз, Киров, Олтиариқ ишлаб чиқариш бошқармаларидаги бир қанча колхозларда ғўза ниҳоятда чанқатиб қўйилганлигини кўрдик. Бу ерларда суғоришни атайин кечиктирмоқдалар.

Ҳозир ғўзани озиқлантириш тугалланиши керак. Бироқ, Термиз ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозида 4 июлгача 2.000 гектар экин майдонидан 600 гектари ҳалигача озиқлантирилмаган. Кўп миқдордаги минерал ўғит, жумладан, азот ўғитлари шу вақтгача бостирмаларда, бригада хирмонларида, дала марзаларида ётиб, ўзининг фойдали хусусиятини йўқотмоқда. Мўл ҳосил тўплаш учун ҳамма экин майдонларида ерни озиқлантиришнинг энг қулай режимини вужудга келтиришга эришиш керак.

Ҳозир далаларда ўргимчаккана ва кўсак қуртига қарши ишларнинг юксак сифатли бўлишини таъминлаш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг такрор пайдо бўлишини кузатиб туриш муҳимдир.

Маккажўхори ва оқжўхори ҳақида бир қанча мулоҳазаларимни айтиб ўтмоқчиман. Ленинград ва Денов ишлаб чиқариш бошқармаларидаги хўжаликларда экинларнинг бўйи 3—4 метрга етади. Ленинград ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Пахтакор», «Победа», К. Маркс номли колхозларда, Қува ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қўқон» совхозида ва «Коммунизм» колхозида маккажўхори ва оқжўхоридан мўл ҳосил тўпланган. Бироқ, кўпгина хўжаликларда маккажўхори ва оқжўхорини ишлаш, озиқлантириш ва суғориш керак. Избоскан ишлаб чиқариш бошқармасидаги 8-совхозда, Охунбобоев номли, Тельман номли колхозларда, Киров ишлаб чиқариш бошқармасидаги Киров номли совхозда, Олтиариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги К. Маркс номли колхозда маккажўхори ва оқжўхори жуда чанқатиб қўйилган, экинлар яхши ривожланмаётир.

Бригада меҳнатни намунали ташкил қилиш, умумдавлат, умумхалқ вазифаларини юксак даражада англашни кўрсатувчи жуда кўп мисолларни кўрди. Фарғона область Олтиариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Энгельс номли колхознинг Муҳаббат Фахриддинова бошлиқ комсомол бригадасидаги етти киши 55 гектар майдонда ғўзани парвариш қилмоқда. Бригадирнинг ўзи пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчисидир. Бригада гектаридан 30 центнер ҳосил олиш учун курашмоқда, ўртоқ Фахриддинова эса 150 тоннадан кўпроқ пахта теришни мўлжалламоқда.

Шўрчидаги «Коммуна» колхозининг Шоймардон Қудратов бошлиқ трактор-далачилик бригадасида 49 киши бўлиб, бу бригада 159 гектар ерда пахта етиштирмоқда. Ўтган йили бригада 38 центнердан пахта олган, бу йил эса 40 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқда. Ғўзанинг аҳволи жуда яхши.

Шу билан бирга, далачилик бригадаларида меҳнатни ташкил қилиш паст даражада эканлигини кўрсатувчи фактлар ҳам бор. Москва ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Правда» колхозининг Мамасодиқ Обидов бошлиқ бригадасида намунали ишлаш учун ҳамма шароитлар бор. Лекин бу ерда ғўзанинг ривожи орқада қолмоқда.

Ишлаб чиқариш бошқармалари ва партия комитетлари раҳбарларининг эътибори асосан далачилик бригадаларидаги ишга қаратилиши керак. Шундагина Фарғона область Охунбобоев ишлаб чиқариш бошқармасидаги сингари аҳвол рўй бермайди. Бу ерда 1 июлдан 5 июлгача кунига 22.200 киши ўрнига ўрта ҳисобда далага 18.140 киши чиққан.

Кўпгина колхоз марказларида ажойиб клублар, кино установкалари, мактаблар, даволаш ва болалар муассасалари, кутубхоналар, магазинлар, водопровод, ҳаммомлар бор. Буларнинг ҳаммаси кишини қувонтиради.

Далада ишлаётган пахтакорлар ҳақида катта ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхознинг ҳамма 14 бригадасида ошхона, болалар яслиси, душ установкаси бор. Узоқ участкаларга иссиқ овқат ва чой термосларда етказиб берилмоқда. Шунинг учун ҳам бу ерда ғўзанинг аҳволи жуда яхшидир. Кишилар ўзларига кўрсатилган эътиборга жавобан ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Бироқ, бошқача мисоллар ҳам бор. Термиз ва Шеробод ишлаб чиқариш бошқармаларидаги кўпгина колхозларда умумий овқатланиш йўлга қўйилмаган, болалар яслилари яроқсиз биноларга жойлаштирилган.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорлари колхозчилар ўртасидаги оммавий-сиёсий ишга тобора кўпроқ таъсир кўрсатмоқда. Олтиариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги К. Маркс номли колхознинг Гагаринобод участкасидаги дала шийпонида сиёсий иш яхши йўлга қўйилган.

Дала шийпонларида бригадалар, колхозлар, ишлаб чиқариш бошқармаларининг мажбуриятлари пропаганда қилинмоқда. Бу яхши иш. Лекин шу билан бирга, кўргазмали агитация пахта учун курашнинг ҳар бир айрим босқичидаги конкрет вазифаларни ҳам ифодалаши керак. Июль ва август ойларидаги асосий вазифаларни акс эттирадиган шиорлар жуда кам учрайди.

Текшириш якунлари мингларча колхозчилар, совхоз ишчилари, мутахассислар иштирок этган йиғилишларда, кенгашларда кенг муҳокама қилинди. Фарғона ва Сурхондарё область партия комитетларининг бюро мажлисларида, шунингдек Андижондаги катта область кенгашида муҳокама қилинди, республика ва область матбуотида эълон қилинди.

Қардош пахтакор республикаларнинг традицион социалистик мусобақаси мамлакатда пахтачиликни ҳар тарафлама юксалтиришдан иборат умумхалқ вазифасини ҳал этишга хизмат қилибгина қолмасдан, шу билан бирга халқларнинг ленинча дўстлигини мустаҳкамлайди.

Тожикистон меҳнаткашлари, бу йил 550 минг тонна пахта етиштириш учун қатъий кураш олиб бормоқдалар. Ҳозир Тожикистон далаларида юрган қардош Ўзбекистон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси 1963 йил учун олган социалистик мажбуриятимизни бажаришда бебаҳо ёрдам кўрсатади.

Қардош республикадан келган меҳмонлар ишонч билдириб айтадиларки, Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXII съезди қарорларини амалга ошира бориб, ўз социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарадилар ва Ватанга 3 миллион 566 минг тонна пахта берадилар. **(Қарсаклар).**

ТУРКМАНИСТОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МАСЛАҲАТЛАРИ

Туркманистон Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Б. Ф. БУРАШНИКОВ нутқи

<>

Туркманистон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси Самарқанд, Бухоро ва Хоразм областларининг пахтакорлари ўзлари олган социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликлари билан танишиб чиқди. Бригада аъзолари 233 та колхоз ва совхозларнинг далалари ва фермаларида бўлдилар.

Биз кўкламдаги ноқулай об-ҳаво шароитлари туғдирган кўпгина қийинчиликларни бартараф қилиш учун ана шу областларнинг пахтакорлари анчагина меҳнат сарфлаганликлари, ажойиб маҳорат ва ижодий ташаббускорлик кўрсатганликларига ишонч ҳосил қилдик.

Биз шуни мамнуният билан қайд қиламизки, Самарқанд, Бухоро ва Хоразм областлари социалистик мажбуриятларини бажариш учун курашда дастлабки ғалабаларга эришганлар. Бу областларнинг ҳаммаси давлатга қоракўл тери, пилла, тухум сотиш йиллик планларини ва гўшт сотиш ярим йиллик планини бажарган.

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларини ҳамда партия ва ҳукуматнинг пахтакор республикаларда қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга қаратилган бошқа қарорларини амалга ошириш соҳасида бутун республика қатори ана шу областларда ҳам катта иш олиб борилаётганини кўпгина мисолларда кўриб, қаноат ҳосил қилдик.

Экин майдонлари структураси йил сайин такомиллаштирилиб, асосий экин бўлган пахта салмоғи кўпайтирилмоқда.

Колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш даражасини ошириш тадбирлари кўрилмоқда. Маъмурий идора аппаратини қисқартириш ва такомиллаштириш иши амалга оширилмоқда.

Бу йил пахтакорлар жиддий имтиҳондан ўтадилар. Биз пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан пахтакорлар ўз зиммаларига катта мажбурият олганликларини назарда тутибгина бу гапни айтаётганимиз йўқ. Кўкламги шароитлар чигитни бир текис ундириб олиш ва ғўзаларни нормал ривожлантириш учун талай даражада қўшимча куч-ғайрат сарфлашни талаб қилганини ҳам назарда тутяпмиз.

Самарқанд, Бухоро ва Хоразм областларидаги кўпгина колхоз ва совхозлар ана шу қийинчиликларни моҳирлик билан бартараф қилмоқдалар. Биз кўпгина колхоз ва совхозларда, айрим бригадаларда, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари фидокорона меҳнат қилиб, ғўза тупларининг қалинлиги мўл ҳосил тўплашни ва социалистик мажбуриятни бажаришни таъминлайдиган даражада нормал бўлишига эришганликларини кўрдик.

Ромитан ишлаб чиқариш бошқармасининг хўжаликлари катта иш қилганлар. Бу бошқармадаги Свердлов номли, Киров номли, «Бухоро», «Ўзбекистон» колхозлари, «Ромитан» ва бошқа совхозларнинг ғўзаси айниқса яхши амалга кирганини кўрсатиб ўтиш керак. Бухоро ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли, Охунбобоев номли колхозларнинг ғўзалари ҳам яхши ривожланмоқда. Вобкент ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинобод», Охунбобоев номли колхозларнинг пахтакорлари мўл ҳосил етиштиришга анча меҳнат сарфламоқдалар. Хоразм область, Янгиариқ бошқармасидаги «Хоразм», Киров номли, Хева бошқармасидаги «Пахтакор», Фрунзе номли ва Крупская номли, Шовот бошқармасидаги «Партия XXII съезди», Охунбобоев номли, «Коммунизм» ва «Ўзбекистон» колхозларининг ғўзаси яхши ривожланмоқда. Самарқанд областининг Пастдарғом бошқармасидаги «Чимбой», «Партия XXII съезди», Калинин номли, «Комсомол», «Ўзбекистон» колхозларида ғўзаларнинг авжи шу қадар яхшики, уни кўрган киши қувонади. Ана шу хўжаликларда асосий майдонларда чигит бир текис ундирилган, ғўза тупларининг нормал қалинликда бўлишига эришилиб, ғўза парвариши уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Натижада ғўзалар яхши ривожланиб, мўл ҳосил тўпламоқда.

Самарқанд, Бухоро ва Хоразм областларининг пахтакорлари катта иш қилганликларини қайд қилиш билан бирга биз мўл ҳосил тўплаш учун курашга халақит бериши мумкин бўлган камчиликлар ҳақида индамасдан ўта олмаймиз.

Талай майдонга чигит қайта экилган. Бу эса ғўзанинг ривожланишдан 10-20 кун орқада қолишига сабаб бўлган. Шунинг учун ғўза парваришини кучайтириш, агротехникани табақалаштириб қўлланиш, ҳар қайси хўжаликда орқада қолган ғўзаларни тез ривожлантиришни таъминловчи тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш керак. Лекин биз ҳамма жойда ҳам шундай қилинаётганини кўрмадик, бир қанча хўжаликларда беғамлик қилинмоқда.

Бир қанча хўжаликларда яганалашнинг кечиктириб ва сифатсиз ўтказилганлиги жиддий нуқсонлардан биридир. Масалан, Самарқанд областида 1 июлгача ғўзаларнинг тўртдан бир қисми яганадан чиқарилган эмас. Учала областнинг бир қанча колхозларида кўчати қалин бўлиб қолган ғўзалар бор, уни бошқатдан ягана қилмаса бўлмайди.

Суғоришни тўғри ўтказиш — мўл ҳосил етиштиришнинг ҳал қилувчи омили ҳисобланади. Шунга қарамай, ана шу областлардаги колхоз ва совхозларнинг кўпида суғориш сусткашлик билан, кечиктириб ва сифатсиз ўтказиб келинмоқда. 1 июлгача Хоразм областида 40 минг гектар, Самарқанд областида 31 минг гектар ва Бухоро областида 12 минг гектар ердаги ғўза бир марта ҳам сув ичмаган. Бу — ғўзанинг сув талаб бўлмаганлигини кўрсатмайди, балки айрим колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳосилнинг тақдирини кам ўйлаётганликларини, олган мажбуриятларини бажариш ғамини емаётганликларини кўрсатади.

Айрим ходимларнинг сув етишмаяпти, деган баҳонасига ҳам қўшилиб бўлмайди. Биз борган ишлаб чиқариш бошқармаларида сув жуда етарли. Лекин баъзан ана шу сувдан жуда ёмон фойдаланилмоқда. Масалан, сувдан фойдаланиш коэффициенти Қоракўл ишлаб чиқариш бошқармасида 0.57, Бухоро бошқармасида 0,72, Иштихон бошқармасида 0,71, Каттақўрғон бошқармасида 0,75 дан ошмайди. Умуман, Бухоро областида ариқлардаги сувнинг 80 процентидан, Самарқанд областида 70, Хоразм областида фақат 48 процентидан фойдаланиляпти.

Ғиждувон, Қоракўл, Навоий, Норпой, Каттақўрғон ишлаб чиқариш бошқармаларидаги хўжаликларнинг кўпчилигида ва Пастдарғом ишлаб чиқариш бошқармасининг айрим жойларида суғоришда эгилувчи шланг ва найчалардан фойдаланилмаяпти. Бригада аъзолари биронта колхозда ана шундай нарсани кўрганлари йўқ.

Илғор колхозларда сувдан фойдаланиш маданияти юксак бўлгани ҳолда бир қанча колхоз ва совхозлар ғўзани қўллатиб суғормоқдалар. Биз Иштихон ишлаб чиқариш бошқармасидаги Киров номли ва Ленин номли, Пойариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхозларда, Каттақўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Зарафшон» совхозида ана шундай фактларни учратдик.

Хоразм областининг баъзи бир колхозлари ишлов бермасдан ғўзани уст-устига икки-уч марталаб суғормоқдалар. Бу нарса меҳнатнинг ортиқча сарфланишига сабаб бўлиб, чуқур эгат бўйлаб жилдиратиб суғоргандагига нисбатан афзал бўлмаяпти.

Бир қанча хўжаликларда сувдан нотўғри фойдаланилиши ва суғоришни ташкил этишда камчиликларга йўл қўйилиши орқасида ғўза чанқаб қолган. Бухоро ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Маданият», Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ўзбекистон» колхозларида, Навоий ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Гигант» колхозида ғўзаси чанқаб қолган участкаларни кўп учратдик.

Биз суғориш қониқарсиз ташкил қилинганлиги учун республика сув хўжалиги органлари ҳам колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари қатори жавобгардирлар, деб ҳисоблаймиз. Улар область ва район суғориш системаси бошқармаларида ходимларнинг катта штатига эга бўла туриб, аслида фақат сувни техник тақсимлаш билан чекланиб қолмоқдалар ва кўп ҳолларда сувдан фойдаланишни кун сайин контроль қилмай қўйганлар.

Мўл ҳосил тўплаш учун қатор ораларини ўз вақтида ва юқори сифатли ишлаб, буни суғориш билан тўғри қўшиб олиб бориш керак. Биз культивация ер оқариб кетгандан кейин, кечиктириб ўтказилаётганини кўп жойда учратдик.

Бу нарса кесак кўчишига ва юмшатиладиган доиранинг қисқариб қолишига сабаб бўляпти. Бундай фактлар Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Москва», Бухоро ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Маданият», Янгиариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Чапаев номли, «Коммунизм», «1 Май» колхозларида содир бўлган.

Кўпгина ишлаб чиқариш бошқармалари ва хўжаликларнинг раҳбарлари ғўзани кўндалангига культивация қилишга керагича аҳамият бермаяптилар. Буни қуйидаги рақамлардан кўриш мумкин. 1 июлгача Бухоро областида узунасига 3,4 марта культивация ўтказилгани ҳолда, кўндалангига фақат 0.7 марта культивация қилинган. Бир қанча колхоз ва совхозларда трактор культивацияси иш органлари тўла йиғилмаган, тўсиқчалар ўрнатилмаган ҳолда қилиниб, ернинг бетигина юмшатиляпти. Грядилларни мустаҳкамлашда луфти катта бўлган культиваторлар кўп учрайди.

Буларнинг ҳаммаси агротехникани қўпол равишда бузиш бўлиб, ана шу колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг мутахассислари тегишинча талабчанлик ва контроллик қилмаётганликлари, баъзи бир механизаторлар ҳосилнинг тақдири учун масъулият сезмай қўйганликлари натижасида содир бўлмоқда.

Баъзи колхоз ва совхозларнинг, ишлаб чиқариш бошқармаларининг мутахассислари дала ишларини сифатсиз бажариш фактларига қарши етарли даражада қатъиятқорлик билан курашмаётирлар. Натижада бир қанча хўжаликларда суғоришдан кейин ерларнинг оқартириб юборилишига йўл қўйилгани устига бу камчиликни тугатишда сусткашлик ҳам кўрсатилмоқда.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ишларнинг сифатини мунтазам текшириб қабул қилиб олмаётганликлари, бракчиларни жавобгарликка тортмаётганликлари жиддий нуқсонлардан биридир.

Ташкилий ва техникавий сабабларга кўра, машиналарнинг бекор туришига йўл қўйилмаганида эди, мавжуд чопиқ тракторлари парки билан ғўза қатор ораларини ишлашни ҳозиргига нисбатан анча тезроқ ўтказиш мумкин бўлур эди. Битта чопиқ тракторининг ўртача иш унуми Янгиариқ ишлаб чиқариш бошқармасида 5 гектар, Ҳазорасп бошқармасида 4,6 гектар, умуман Хоразм областида 5,5 гектар бўляпти. Бухоро областида тракторларнинг ўртача иш унуми 6,5 гектардан ошмаяпти Самарқанд областида ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

Тракторларнинг бекор туриб қолаётгани учун айбнинг каттагина қисми «Сельхозтехника» органлари зиммасига тушади. Улар техника назоратини таъминламаяптилар ва техника қаровини ўз вақтида ўтказмаяптилар.

Сўнгги вақтларгача Иштихон, Пойариқ, Каттақўрғон, Норпой, Навоий, Ғиждувон ва бошқа ишлаб чиқариш бошқармаларидаги бир қанча колхоз ва совхозларда бегона ўтлардан тозаланмаган далалар бор эди. Масалан, Самарқанд областида текшириш кунигача 9,5 минг гектар, Хоразм областида 5,5 минг гектар ерни ўт босиб ётган эди. Бу нарса ҳосилга жиддий зарар етказяпти. Сўнгги кунларда кўпгина участкаларга ўргимчаккана тушгани аниқланган бўлса ҳам, унга қарши кўнгилдагидек курашилмаяпти.

Ҳамма кўчатларни тўла сақлаб қолиш учун кураш ҳосил тўплашда муҳим аҳамиятга эга. Лекин бизнинг назаримизда, баъзи бир мутахассислар ва хўжалик раҳбарлари ғўза тупларининг қалинлиги тўғрисида бир қанча ҳавоий маълумотлар бериб юборган кўринадилар. Бу нарса хотиржамлик кайфияти туғдириб қўйиши мумкин. Масалан, Иштихон ишлаб чиқариш бошқармаси ҳар гектарда ўрта ҳисобда 91 минг туп кўчат бор, деб ҳисобласа ҳам, биз кўп колхозларда ғўзаларнинг анча сийраклигини кўрдик. Булунғур, Самарқанд, Навоий, Ғиждувон ва бошқа баъзи бир ишлаб чиқариш бошқармалари ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин. Бизнинг фикримизча, бу бошқармаларда ғўза тупларининг қалинлиги ошириб кўрсатилган. Чамаси, ғўза тупларининг қалинлигини аниқлаб, уни тўла сақлаб қолиш чораларини кўриш лозим бўладиганга ўхшайди.

Мўл ҳосил тўплаб, уни барвақт пишириб олиш учун чеканкани ўз вақтида ва аъло сифатли ўтказиш керак. Ҳозирдаёқ чеканкага тушса бўладиган ғўзалар кўпайиб қолибди ва бу ишни яқин кунларда бажариш лозим. Бу масалага табақалаштириб қараш керак. Кўпгина майдонларда чеканкани машинада ўтказса бўлади.

Машинада пахта теришга қандай тайёргарлик кўрилаётганини гапириб ўтиш керак. Ишга тахт қилинган пахта териш машиналарининг ниҳоятда озлиги ташвишлидир. Самарқанд областида машина паркининг атиги бешдан бир қисми, Бухоро областида 45 проценти, Хоразм областида 27 проценти ишга тахт қилинган. Пахта терими бошланишига оз вақт қоляпти. «Сельхозтехника» органлари етишмаётган запас қисмларни келтириб, ремонт ишларини кучайтириш чораларини кўришлари керак.

Чорвачиликни янада ривожлантиришга тааллуқли баъзи бир масалаларга тўхталиб ўтишга рухсат бергайсиз. Аввало, хўжаликнинг бу тармоғи бир меъёрда ривожлантирилмаганлигини кўрсатиб ўтмоқ керак. Колхозларнинг умумий даромадида чорвачиликдан олинган даромад Бухоро областида 26 процент бўлса, Самарқанд областида 14 процент, Хоразм областида эса 8 процент, холос.

Ана шу областлар қорамоллар туёғини кўпайтириш планини гарчи бажарган бўлсалар ҳам, сигирлар сонини кўпайтириш топшириғи бажарилмай қолган. Чорва моллар яхши боқилмаётгани ва қониқарли парвариш қилинмаётгани орқасида маҳсулдорлиги ошмаяпти. Қўйчиликда ва чўчқачиликда ҳам жиддий камчиликлар бор.

Маҳсулдорликнинг пастлигига ва маҳсулот таннархининг ошиб кетаётганига асосий сабаб шуки, етарли миқдорда ем-хашак етиштирилмаяпти, чорвачилик тармоқлари тарқоқ ҳолда бўлиб, ҳажми кичкина. Майда фермаларнинг кўпайиб кетгани колхоз ва совхозларни чорва молларнинг турига қараб ихтисослаштириш, чорвачилик тармоқларини йириклаштириш, бўрдоқига мол боқувчи колхозлараро базаларни кўпайтириш масаласини ғоят кескин қилиб қўймоқда.

Текширилган областлардаги колхоз ва совхозларнинг кўпида яхши ўсаётган маккажўхоризорларни кўрдик. Вобкент ишлаб чиқариш бошқармасидаги Жданов номли, Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармасидаги Энгельс номли, Хева ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Октябрь 40 йиллиги», Иштихон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «8 Март» колхозларини бунга мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Лекин бизнинг фикримизча, ҳар учала областдаги маккажўхори экинларининг аҳволини умуман қониқарли деб бўлмайди. Аввало, маккажўхори планда кўрсатилганига нисбатан 15 процент кам экилган. Маккажўхори экинлари кўп колхозларда вақтида суғорилмаяпти, яхши ишланмаяпти. Кўпчилик ҳолларда маккажўхорикорлик бригадалари техника ва ишчи кучлари билан тўлиқ таъминланмаган.

Силос бостириш вақти келиб қолди-ю, лекин тахт қилиб қўйилган техникани ва силос иншоотларини биз кам учратдик.

Биз кўпинча бедага нотўғри қараш фактларига дуч келдик. Колхозларнинг аксариятида беда ўз вақтида йиғиштирилмай, шираси қочиб қоляпти.

Ана шу областларда дағал хашаклар тайёрлаш кўнгилдагидек эмас. План 9 июлгача Самарқанд областида 19,5 процент, Бухоро областида 14,5 ва Хоразм областида 9.5 процент бажарилган, холос.

Биз хашак ўрадиган техниканинг ҳаммасини тўла ишга солиб, ундан ғоят унумли фойдаланиш учун ҳозирдаёқ жуда кескин чоралар кўриш, хашак ўриш ва ғарамлаш учун зарур миқдорда одамлар ажратиш, беданинг иккинчи ўримини яқин кунлар ичида тамомлаб, имконияти бўлган жойларда учинчи ўримга тушиш керак, деб ҳисоблаймиз. Шу билан бирга тайёрланган хашакнинг ҳаммасини қатъий ҳисобга олиш, тўла даромадга киритиш, масъулият билан асраш ва тўғри сарфлаш зарур. Бусиз колхоз ва совхозлардаги чорва молларни қишда ниҳоятда оғир аҳволга солиб қўйиш мумкин.

Ўртоқлар, ўз-ўзидан тушунарлики, биз ана шу учала область колхоз ва совхозларидаги кўп қиррали хўжаликнинг ҳамма соҳалари билан танишиб чиқа олмадик. Биз эътиборимизни асосий масалаларга қаратдик.

Колхоз ва совхозларнинг иши билан танишишимизда область партия комитетлари ва область ижроия комитетлари, қишлоқ партия комитетлари ва район ижроия комитетлари, ишлаб чиқариш бошқармалари колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари бизга актив ёрдам бердилар. Кишилар бизни ҳамма жойда қардошларча қизғин кутиб олишди.

Бригадамиз социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини текширибгина қолмай, аниқланган камчиликларни тугатишда ҳам қатнашди. Колхоз ва совхозларда кенгашлар ўтказилди, текшириш якунлари область партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетларининг кенгайтирилган бюро мажлисларида, Самарқандда эса область кенгашида муҳокама қилинди.

Бутун Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари қатори Самарқанд, Бухоро ва Хоразм областларининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариш учун куч-қувватлари, ғайратлари ва меҳнатларини аямайдилар ҳамда Ўзбекистоннинг 3 миллион 566 минг тонна пахтасига муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдиришимга рухсат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

ДЎСТЛИГИМИЗ ГУЛЛАБ ЯШНАСИН

ВЕНГРИЯ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВА ИШЧИЛАРИНИНГ МЕҲМОНИ

□ □ □

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Венгрия Революцион ишчи деҳқон ҳукуматининг раиси Янош Кадар бошчилигидаги Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари 12 июлда Москва авиация заводида бўлдилар. Венгриялик дўстларни шу ерда СССР Авиация техникаси бўйича давлат комитетининг раиси, СССР министри П. В. Дементьев, Москва шаҳар халқ хўжалиги кенгашининг раиси В. Н. Доенин, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари В. И. Туровцев ва бошқалар кутиб олдилар.

Делегация аъзолари кенг цехларни ғоят қизиқиб томоша қилдилар, шу ерда улар улкан металл лочин — «ИЛ-18»лар монтаж қилинишини кўрдилар.

Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси аъзолари билан учрашувга бағишлаб, завод майдонида корхона коллективининг кўп кишилик митинги бўлиб ўтди. Партия комитетининг секретари Д. Д. Богомолов митингни очди.

Митингда новатор Н. П. Постников, цех бошлиғи Н. С. Козлов, ишчи ёшлардан Зоя Никифорова, завод директори П. А. Воронин сўзга чиқадилар. Улар совет ва венгер халқларининг бузилмас қардошларча дўстлиги тўғрисида, социализм қурилиши йўлидан бораётган халқ Венгриясининг экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда эришилган катта муваффақиятлар тўғрисида гапирадилар.

Митинг иштирокчилари Янош Кадарни «Ура» хитоблари, гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. Ўртоқ Янош Кадар митингда катта нутқ сўзлади.

Митинг тамом бўлади. У, икки қардош халқ бирлиги ва жипслигининг ёрқин намойишига айланади.

П. А. Воронин Янош Кадарга эсдалик совғаси «ИЛ-18» самолётининг моделини тақдим қилади.

Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси заводга меҳмон бўлиб келганда делегацияга СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, Совет Иттифоқининг Венгрия Халқ Республикасидаги элчиси Г. А. Денисов, СССР Ташқи ишлар министрлиги бўлим мудирлари С. Т. Аставин ва Ф. Ф. Молочков, бошқа расмий шахслар ҳамроҳ бўлдилар.

Венгрия ва совет журналистлари ҳам делегация билан бирга заводни томоша қилдилар. (ТАСС).

ВЕНГРИЯЛИК ДЎСТЛАРГА ҚАРДОШЛИК САЛОМИ!

(Боши биринчи бетда).

ишчи партияси Будапешт шаҳар комитетининг биринчи секретари Шандор Гашпар, Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Венгрия социалистик ишчи партияси Сабольч область партия комитетининг биринчи секретари Андраш Бенкеи, Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Янош Петер, Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Венгрия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Йожев Сипка келдилар. Улар билан бирга Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқи бўйлаб сафарида ҳамроҳ бўлиб юрган СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. А. Орлов, Совет Иттифоқининг Венгрия Халқ Республикасидаги элчиси Г. А. Деников, СССР Ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудири С. Т. Аставин, СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлими мудирининг ўринбосари В. В. Карягин, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари Тошкентга келдилар.

Венгрия делегациясининг бошлиғи Янош Кадар, венгриялик меҳмонлар, делегацияга ҳамроҳ бўлиб келган совет элидаги ўртоқлар Ш. Р. Рашидов ва Ўзбекистоннинг бошқа раҳбар ходимлари билан қўл қисишиб кўришадилар. Венгрия меҳнаткашларининг вакиллари ёнига болалар югуриб борадилар. Улар меҳмонларга катта гулдасталар тақдим қиладилар.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси ўртоқ Янош Кадар фахрий қоровул бошлиғининг рапортини қабул қилади. Оркестр Венгрия, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнларини ижро этади. Ўртоқ Янош Кадар Ш. Р. Рашидов билан бирга фахрий қоровул сафи олдидан ўтадилар ва совет жангчилари билан саломлашадилар. Сўнгра улар аэропортда тўпланган меҳнаткашларнинг вакиллари томон йўл оладилар. Юзларча қўллар саломлашиш учун кўтарилиб, қаҳрамон меҳнатсевар венгер халқи вакилларига қардошларча дўстлик ва муҳаббат туйғулари изҳор қилади. Ҳар иккала мамлакат халқларининг бузилмас дўстлиги, КПСС ва Венгрия Социалистик ишчи партияси шарафига, бутун дунёда тинчлик шарафига хитоблар эшитилади.

Ўртоқ Ш. Р. Рашидов микрофон ёнига келади.

ЎРТОҚ Ш. Р. РАШИДОВ НУТҚИ

Азиз ўртоқ Кадар!
Азиз венгер дўстлар!
Ўртоқлар!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети ва Ҳукумати номидан, Совет Ўзбекистонидаги барча меҳнаткашлар номидан Венгрия Халқ Республикасининг атоқли партия ва давлат раҳбари бўлган Сизни, қадрдон ўртоқ Кадар ва Сиз билан бирга келган Венгрия партия-ҳукумат делегациясининг ҳамма аъзоларини Ўзбекистон пойтахти —Тошкентда самимий табриклашга рухсат этгайсиз.

Биз сизларнинг келишингиздан ниҳоятда хурсандмиз ва сизларни энг азиз ва энг яқин дўстларимиздек қардошларча кутиб олмоқдамиз. Биз сизлар орқали бутун меҳнатсевар ва талантли венгер халқини чин кўнгилдан табриклаймиз.

Барча совет кишилари сингари республикамиз меҳнаткашлари ҳам қардош венгер халқини ғоят ҳурмат қиладилар. Мамлакатингиз меҳнаткашлари халқ ҳокимияти йилларида ўзининг синалган раҳбари —Венгрия Социалистик ишчи партияси ва унинг Марказий Комитети раҳбарлиги остида сиёсий, иқтисодий ва маданий тараққиёт соҳасида эришган катта муваффақиятлар бизларни астойдил қувонтирмоқда. Биз венгер халқининг барча социалистик мамлакатлар бирлигини ва жипслигини мустаҳкамлаш ишига қўшган ҳиссасини, унинг бутун дунёда тинчлик учун олиб бораётган олижаноб курашини юксак даражада қадрлаймиз.

Биз Венгрия Халқ Республикаси ва Совет Иттифоқи халқларини самимий, қардошларча дўстлик алоқалари боғлаганлиги билан фахрланамиз. Биз чуқур ишонамизки, Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг мамлакатимизга қилган визити халқларимиз ўртасидаги алоқани ва қардошларча дўстликни янада мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади.

Ўзбекистонда сизларнинг вақтингиз ёқимли ва фойдали ўтишини чин кўнгилдан тилаймиз. Биз аминмизки, сиз, азиз меҳмонларни халқимиз энг яқин дўстлар сифатида кутиб олади, ҳамма жойда унинг самимий меҳмондўстлигини кўрасиз. Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳамма жойда сизларни ғоят самимий кутиб олади ва сизлар ўзларингизни худди уйингиздагидек яхши ҳис этишингиз учун ҳамма ишларни қилади.

Биз сизларни республикамиз билан, экономика ва маданиятни ривожлантириш соҳасидаги унинг муваффақиятлари билан, меҳнаткашларнинг ҳаёти ва турмуши билан бажонидил таништирамиз, Ўзбекистоннинг ҳамма бойликларини сизларга кўрсатамиз, ўз муваффақиятларимиз ва келажакка мўлжаллаган режаларимизни баҳам кўрамиз.

Хуш келибсиз ўлкамизга, азиз венгер биродарлар! Хуш келибсиз, азиз меҳмонлар!

Янош Кадар жавоб нутқи сўзлади.

ЎРТОҚ ЯНОШ КАДАР НУТҚИ

Ҳурматли ўртоқ Рашидов!
Совет элидаги дўстлар!
Азиз тошкентликлар!

Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган бизнинг делегациямиз Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасини келиб кўриш имкониятига эга бўлганлигидан ғоят хурсанд. Бизларни биродарларча кутиб олганлигингиз учун самимий ташаккур билдираман. Социализм қураётган венгер халқининг қардошларча саломини ва энг яхши истакларини қабул қилғайсиз.

Совет-венгер дўстлиги — венгер халқи учун бебаҳо хазинадир. Бу дўстлик бизларга социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабаси учун курашимизда ва кундалик меҳнатимизда бизларга жуда катта куч бағишламоқда. Совет-венгер дўстлиги интернационализмнинг мустаҳкам принципларига асосланади ҳамда партияларимиз ва халқларимиз ўртасида ҳамма соҳаларда узлуксиз ривожланмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети билан, Совет ҳукумати билан, венгер халқининг чинакам дўсти Никита Сергеевич Хрушчев билан муносабатларимиз яқин ва самимийдир. Бироқ, совет-венгер дўстлиги ўз моҳияти жиҳатидан бу доирадан чиқиб кетади —бу миллионларнинг чин маънодаги дўстлиги, халқлар дўстлигидир.

Венгрия Халқ Республикаси ва Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси географик жиҳатдан бир-биридан узоқда жойлашган, уларнинг ўртасида мингларча километр масофа бор. Лекин бу масофа географик маънодагинадир, чунки ғояларимизнинг бирлиги, социализм ва коммунизм, умумий мақсад учун, халқлар озодлиги учун, бахтиёр келажак учун курашаётган ҳамма кишиларни бирлаштирувчи биродарлик бизларни яқинлаштиради ва жипслаштиради.

Энг адолатли жамият — коммунизм қуриш йўлида совет халқи сарфлаётган ғоят катта куч-ғайратнинг бир қисми бўлган сизларнинг меҳнатингиз билан яқинроқ танишмоқ учун очиқ кўнгил ва самимий қизиқиш билан сизларнинг ўлкангизга келдик.

Бизлар Совет ҳокимияти даврида озод бўлган ўзбек халқининг меҳнати ҳақида, унинг ажойиб муваффақиятлари ҳақида, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг гуллаб-яшнаганлиги ҳақида кўп эшитганмиз. Биз аминмизки, визитимиз бизларни қимматли тажриба билан бойитади. Ўзбекистонда ўтказадиган вақтимиз совет-венгер дўстлигини янада мустаҳкамлашдан иборат ўз вазифамизни бажаришга кўп жиҳатдан ёрдам беради.

Бизларни кутиб олиш учун келган барча дўстларимизга яна бир марта миннатдорчилик билдираман ва Ўзбекистоннинг бутун меҳнаткаш халқига энг яхши тилаклар изҳор қиламан.

Яшасин Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси!

Яшасин бузилмас совет-венгер дўстлиги!

Ш. Р. Рашидов ва Янош Кадар ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва бир неча марта қарсаклар билан бўлиниб турди.

Янош Кадар ва Ш. Р. Рашидов Венгрия, СССР ва Ўзбекистон ССР байроқчалари билан безатилган очиқ машинага чиқадилар. Меҳмонлар тушган автомашиналар колоннаси мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигида аэропортдан венгер ўртоқлар учун ажратилган резиденцияга қараб йўл олади. Бутун йўл бўйи мингларча тошкентликлар Янош Кадарни, Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг барча аъзоларини самимий табриклайдилар. «Яшасин совет ва венгер халқларининг бузилмас дўстлиги!», «Венгрия партия-ҳукумат делегациясига алангали салом!», «Яшасин бутун дунёда тинчлик!» — деган табрик хитоблари эшитилади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўртоқ Янош Кадар бошчилигидаги Венгрия Халқ Республикаси вакилларини кутиб олар эканлар, социализм қудратли лагери халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлигини бундан буён ҳам мустаҳкамлашга қатъий аҳд қилганликларини зўр куч билан намойиш қилдилар. (ЎзТАГ).

ЯНГИ КИТОБЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат бадиий адабиёт нашриёти қуйидаги китобларни босиб чиқарди:

Ўзбек классикларидан: **МАШРАБ. Танланган асарлар.** Нашрга тайёрловчи Абдурашид Абдуғофуров. 200 бет, тиражи 25.000. Баҳоси 39 тийин.

А. ШИРВАНЗОДА. Алина. Ҳикоя. 44 бет. Тиражи 15.000. Баҳоси 7 тийин.

Латиф МАҲМУДОВ. Вафо Ҳикоялар. 48 бет. Тиражи 15.000. Баҳоси 4 тийин.

А. ЛИСТОВСКИЙ. Солце над бабатагом. Роман. 460 бет. Тиражи 45.000. Баҳоси 91 тийин.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриёти қуйидаги брошюраларни босиб чиқарди:

А. ВАЛИЕВ, Р. ИБРОҲИМОВ. Ер остига ҳам «Ракеталар учирилади». 48 бет. Тиражи 15.000. Баҳоси 6 тийин.

Г. С. ШЧЕГЛОВ. Дунёда энг қувватли. Фан ҳақида суҳбатлар сериясидан. 24 бет. Тиражи 9.600. Баҳоси 4 тийин.

В. Г. ФЕСЕНКОВ. Марс. 20 бет. Тиражи 10.600. Баҳоси 4 тийин.

ШОНЛИ ТАРИХ ҚИЗИҚИБ ЎРГАНИЛМОҚДА

Турли-туман адабиётлар терилиб, фото-монтажлар билан безатилган хона. Ишчиларни бўш вақтларда доимо шу ерда учратиш мумкин. Улар Коммунистик партиямизнинг шонли 60 йиллик тарихини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Чирчиқ электрохимия комбинатининг сиёсий маориф уйида ташкил этилган китоблар виставкаси жавонларида «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси тарихи» «Партия омманинг йўлбошчиси», «Нима қилмоқ керак!», «Улуғ Октябрни тайёрлаш съезди» ва бошқа сиёсий-бадиий китоб ва журналларни кўриш мумкин. Шунингдек, партиямизнинг 60 йиллик тарихи ҳақида корхонанинг ёзги театри биносида ва комбинат цехларида лекция ва докладлар ўқилиб турибди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

МАДАНИЯТ ХРОНИКАСИ

«Средазоргтехстрой» трестига қарашли кутубхона кечқурунлари айниқса гавжум бўлади. Маданият ўчоғида ҳар хил қизиқарли тадбирлар ўтказиб турилади.

Кутубхонанинг китоб фонди ой сайин янги адабиётлар ҳисобига бойиб бормоқда. Бунда кутубхона мудири З. Вахрушева айниқса жонбозлик кўрсатмоқда. Ўртоқ Вахрушева ташаббуси билан цехларда кўчма кутубхоналар ташкил этилган. Бу эса кўплаб китобхонларни жалб этиш имконини бермоқда.

Н. ЗИМИН.

Калинин бошқармасидаги 113-мактаб саҳни йилдан-йилга кенгайиб боряпти. Янги синф хоналари ва устахоналар бирин-кетин ўқувчилар ихтиёрига берилмоқда.

Ёзги каникул даврида юқори синф ўқувчиларининг кучи билан буфет ҳам қуриб битказилди. Буфетда бир йўла 20 киши овқатланиши мумкин.

И. РУСТАМОВ.

Тошкентдаги «Октябрь» номли кутубхонанинг ходими З. Комилова ташаббуси билан маданият ўчоғида «Бизнинг улуғ олимларимиз» деган темада кўргазма ташкил этилди. Кўргазма экспонатлари китобхонларни ўзига жалб этмоқда.

Унда улуғ физик олимлар ва мутафаккирлар ҳаёти ҳақида янги ва қизиқарли мисоллар келтирилган.

В. МУСАЕВ.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

ОҚҚЎРҒОН. Яқинда ишлаб чиқариш бошқармаси марказида тайёр буюмлар магазини ишга туширилди.

А. Аҳмедов.

КАЛИНИН. Бошқармадаги «Ўзбекистон» колхозининг Ватутин номли участкасида 500 ўринлик янги кинотеатр биноси қад кўтарди. Яқин кунларда у аҳолига хизмат кўрсата бошлайди.

Т. Жўраев.

ДИПЛОМ БИЛАН ҚИШЛОҚҚА

Эндигина врач, провизор, фельдшер, тиш техниги, медицина ҳамшираси дипломини олган ёш медиклар поездларда ўз иш жойларига жўнамоқдалар.

Бу йил республикадаги ўн олти олий ва ўрта медицина ўқув юртлари беш мингга яқин ёш мутахассисни тайёрлаб чиқарди. Бу эса, етти йилликнинг биринчи йилидагига нисбатан икки баравар кўпдир. Юзга яқин врач ва провизор аъло даражада диплом олди. Саломатликни сақловчи ёш мутахассисларнинг бир қисми ишлаш учун Ўрта Осиёдаги бошқа қардош республикаларга ва Қозоғистонга юборилди.

Медицина ўқув юртларини тамомлаб чиққан ёшларнинг асосий қисми —70 проценти Ўзбекистон қишлоқларига юборилади.

Бу йил медицина ўқув юртларининг профили анча кенгайди. Тошкент шаҳар медицина билим юрти биринчи марта физиотерапевтик ва рентген аппаратларини ремонт ва монтаж қилиш техникларини тайёрлайди. Охунбобоев номидаги республика медицина билим юрти ҳузурида тиш врачлик бўлими яна очилди. Янги ўқув йилидан бошлаб Самарқанд медицина институтида педиатрик бўлим очилади. (ЎзТАГ).

ЎРТЎҚМОҚ

БОЗОРДА УНДАЙ — ДЎКОНДА БУНДАЙ

НЕГА ШУНДАЙ?

Фаслларимизнинг онахони ёз на қадар саҳий, тўкин-сочин фаслдир. Дарвоқе шу кеча-кундузда шаҳар колхоз бозорларини бир айланинг-а, хушбўй олма дейсизми, помидор, картошка, қовун-тарвуз, қўйингчи карамдан тортиб ранг-баранг маҳсулотлар кўзингизни қамаштиради. Уни кўриб бирини оласиз. Бу нозинеъматлар тепасида ким ўтирибди? Тер тўкиб етиштирган деҳқонми ёки совдагарми? Ҳамма гап шунда-да. Афсуски, шаҳар аҳолиси бу меваларни деҳқондан эмас қўлига кетмон тугил теша ҳам ушламаган чайқовчилар қўлидан бирни ўнга сотиб олишга мажбур бўлмоқда.

Хўш, у ҳолда «Ташплодоовощторг» ва «Райпищеторг»дек номи улуғ ташкилотларнинг қатор магазинларида нималар сотилмоқда? Қизиғи шундаки, бу магазинларда сапсариқ бодринг-у, эзилган помидор, сифатсиз картошкадан бошқа нарсани топиш амру-маҳол. Шу сабабли, бу магазинларни кўздан ўтказган харидорлар бир ижирғаниб қўядилар-да, бозор томон йўл оладилар. Тўғри-да, ким меҳнат билан топган пулига эзилиб суви чиққан помидор олгиси келади.

Айтингчи, нега бозорда ундай-у, «Ташплодоовощторг»нинг магазинларида бундай? Агар сиз, «Ташзаготплодоовощтрест» раҳбарларига шундай савол берсангиз улар «биз республикамиздан ташқари бошқа шаҳарларга сабзавот маҳсулотлари жўнатиш планини ортиғи билан бажариб қўйдик» — деб кўкрак керишади. Лекин шаҳар аҳолисини сабзавот маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлаш нечундур уларни қизиқтирмай қўйди. Тўғри, кейинги кунларда «Ташплодоовощторг» ва «Райпищеторг» магазинларига сабзавот маҳсулотлари келтирила бошланди. Лекин бу аҳолининг эҳтиёжини мутлақо қондирмайди.

«ЙИҒЛОҚИ» СОТУВЧИ

Ажабо дўконга помидор келиб тушармиш-у, сотувчи «олмайман» деб йиғлар эмиш. Қизиқ, бунинг сабаби нимада бўлди экан? Яшикларига икки қатор «чиройли» қилиб жойлаштирилган помидорнинг 25 проценти офтобда сарғайиб кетган. Сотувчи ўртоқ Л. Қосимова аҳолига сотиш учун келтирилган 25 яшик помидорни сарагини саракка, пучагини пучакка ажратган эди, ҳар уч яшчикдан бир яшчиги бракка чиқарилди. Лекин 4-магазин мудирининг ўринбосари Аркадий Степанянц эса икки оёғини бир этикка тиқиб сотувчи Қосимовани қандай бўлмасин бракни ҳам қўшиб олишга мажбур қилмоқда. Сотувчи Қосимова эса брак бўлиб қолган бу помидорнинг кимга сотишини билмай кўз-ёши қилаётган эди.

БЕЛИ ОҒРИМАГАННИНГ...

Масъулиятсизликни қарангки, «Ташплодоовощторг»нинг 65-палатасига 3360 килограмм картошка селитра юкланган машинага ортиб келтирилганлиги сабабли бир кечада қорайиб кетган. Айтинг-чи, шунча картошкани етиштириш учун деҳқон ёзи билан озмунча меҳнат қилганми. Бели оғримаганнинг қилган ишига боқ, деб шуни айтадилар. Қорасув тайёрлаш пунктининг экспедитори И. Алимуҳамедов картошканинг селитра солинган машинага ортиб деҳқон меҳнатини сувга оқизиб юборилишига сабабчи бўлди. Хўш бунинг учун ким жавоб беради. Алимуҳамедовми ёки... Бундай вақтларда «Ташзаготплодоовощтрест» раҳбарлари бўш келмайдилар. Қўрққан олдин мушт кўтарар қабилида иш тутиб сотувчилар зиммасига брак маҳсулотни юклашга уринадилар. Кўзбўямачилик шу даражага бориб етганки, палатага келтирилган бир тонна помидорнинг деярли ярмиси чиқитга чиқариб юборилган. Худди шу палатанинг ўзида сотилаётган яшчикдаги олманинг устига сифатли олмалар териб тагига сорти ноаник олмалар жойлаштирилган. Бу аралаш сортли олмаларга 17 тийин ўрнига 23 тийиндан нарх қўйилган. 25-палатага келтирилган 3 тонна картошка ҳам элакдан ўтказилганда ярмиси тупроққа чиқариб юборилган.

Қизиғи шундаки, экспедитор Алимуҳамедов келтирган кўплаб маҳсулотлар бракка чиқарилмоқда. Кошки эди Алимуҳамедов каби экспедиторлар 1-2 та бўлса. Афсуски, кўпчилик экспедиторлар шундай масъулиятсизлик билан иш тутмоқдалар. Уларнинг айби билан келтирилган молларнинг ичида қайта ишланиши керак бўлган маҳсулотлар магазин бочкаларида йиғилиб, бузилиб қолмоқда. Бу маҳсулотларни тайёрлов пунктлари нима учундир қайтариб олишни ўзларига эп кўрмаётирлар.

ЗАЯВКАНИ ЕБ БЎЛАДИМИ?

Ўрни келганда Ўзгариш ва Калинин тайёрлов пунктларининг бошлиқлари Т. Қурбонов ва А. Жалолов ўртоқларга ҳам бир-икки оғиз гапириб ўтишга тўғри келади. Биласизларми, ҳар бирингизнинг раҳбарлигингизда ишлайдиган бир нечтадан тайёрлов пунктлари бор. Уларнинг ҳаммаси алоҳида-алоҳида магазинларга бириктиб қўйилган. Складларда эса турли ассортиментдаги маҳсулотлар уйилиб ётибди. шундай экан нима учун магазин мудирлари томонидан берилган заявкаларга эътибор берилмаётир. Ахир қуруқ заявкани еб бўлмайди-ку. Мана сизларга мисол: «Ташплодоовощторг»нинг 5-магазин мудири 5 июль куни 1500 килограммдан олма ва пиёз, 300 килограммдан сабзи ва бодринг, 500 килограмм бақлажон ва болгар гармдориси сўраб заявка берган. Оқибат нима бўлди денг. Шу куни магазинга сўралган маҳсулотлардан бир грамм ҳам келтирилмади. Магазин ходимлари бекорчиликдан эснаб ўтиришди. 12-магазин мудири 4 июлга бир тоннадан пиёз ва помидор, 200 килограммдан бодринг, лавлаги, сабзи учун заявка берган. Бу магазинга шу куни 560 килограмм помидор, 430 килограмм бодринг ва 270 килограмм лавлаги келтириб беришган. Магазин мудири заявкада картошка сўрамаган бўлса ҳам 1390 килограмм картошка келтириб беришган. Лекин шу куни кўпчилик дўконларда картошка йўқ эди. Ана кўрдингизларми заявкалар қандай бажарилаяпти.

Сизларга маслаҳат шуки, шаҳар аҳолисига сабзавот маҳсулотлари ва ҳўл меваларни колхоз ва совхоз далаларидан тўғридан-тўғри етказиб бериш тўғрисидаги қарорни яна қайта хижжалаб ўқиб чиқинг. Бу тўғрида Тошкент шаҳар савдо бошқармасининг бошлиғи ўртоқ А. Ортиқхўжаев қўли тегиб сизларга яқиндан ёрдам бериб юборса ҳам ажаб эмас.

А. МИРЗААХМЕДОВ.

ЧАЙҚОВЧИ: Бизда мана бундай!
СОТУВЧИ: Хўш, нега бизда шундай?

А. Ҳоликов чизган расм.

РАИС НЕГА ВИГОВОР ОЛДИ

Бошқарма партия комитетининг бу галги бюросидан раис Файзи Мухсимов анча хафа бўлиб, боши қуйи эгилган ҳолда чиқди. Сабаби унга учет карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор берилган эди. Нега?

Гап бундай. Калинин бошқармасидаги «Правда» колхози бу йил 950 гектар ерда ғўза ўстирмоқда. Колхозчилар ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилишган. Тан бериш керак, ерни экишга тайёрлаш, чигитни ундириб олиш соҳасида анча иш қилинди. Афсуски ғўза парваришига келганда бир қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда. Ҳозир сиз колхоз далаларини бир айланиб кўринг. Ўт ичида қолиб кетган, сувсираб қовжираган, сув бостирилган ғўзаларни кўриб пахтакорларнинг меҳнатига ачинасиз.

Айниқса, колхознинг ўртоқ Раҳимбой Юсупов бошлиқ бўлган бригадасида ҳамма ишлар ўзибўларчиликка ташлаб қўйилди. Бригададаги 104 гектар ғўза ҳозиргача фақат бир марта суғорилиб, бир марта озиқлантирилибди. Деярли 25 гектар майдондаги ғўза ўт ичида кўринмай қолган. Дала ишларида қатнашаётганлар ўртасида меҳнат интизоми ниҳоятда бўшашиб кетган. Бригадир ҳам, табелчи ҳам хоҳлаган пайтда далага келиб, бажарилган ишни хоҳлаганча ўлчаб оладилар. Бунинг устига бригадага ажратилган ўғитнинг талон-торож қилинганлигини айтмайсизми. Катта бир картага мол қўйиб юборилибди: шу уч гектарлик майдондан 36 ўрнига аранг 10 центнер ҳосил олинса ҳам бригадир дўпписини осмонга отади.

Колхознинг 20-бригадасида ҳам аҳвол долзарб кунларда ғўза парваришига эътиборсизлик билан қаралди. Бу ерда тахминан 40 гектарга яқин ердаги ғўза ўсишдан қолган. Деярли 10 гектар майдондаги ғўзани ўт босиб кетган. Бригадир ҳам, табелчи ҳам далага аҳён-аҳёнда келиб кетишади. Улар бажарилган ишни назорат қилмайдилар, ким нима билан шуғулланаяпти, кимнинг қандай нарсага эҳтиёжи бор, — бундай масалаларни ҳаёлларига ҳам келтиришмайди.

Суғоришни айтмайсизми. Сув сероб, ундан нолийдиган жойи йўқ. Лекин хўжасизлик туфайли бир қанча карталар бостириб суғорилган, Оқарсув кўча-қўйиларга тошиб кетган.

Ана шу сингари камчиликларнинг кўпи колхознинг Охунбобоев номли участкасида рўй берди. Участка бошлиғи Сарсенбоевнинг ишни ташкил қила олмаганлиги, назоратни бўшаштириб юборганлигининг оқибати бу. Сарсенбоев бундан уч йил илгари ҳам участка бошлиғи вазифасини уддалай олмаганлиги учун ишдан олинган эди. У кейинги йилларда тавбатазарруқ қилди. «Кечиринглар, менинг гуноҳимни, — деди у, — айбларимни чуқур тушуниб етдим». Кўпчилик унга ишонди, яна участка бошлиғи қилиб тайинланди. Мана энди кўриб турибмиз: сувдан қуруқ чиқиш учун тил учида айтган экан-да у гапларни. Бўлмаса Сарсенбоев бу йил ҳам ғўзаларни «сарсон» қилиб қўярмиди.

Колхозда хайдов тракторларидан фойдаланишда ҳам қатъий график ва план йўқ. 52 хайдов трактори билан кунига ўрта ҳисобда 3.5 гектардан иш бажарилибди. Шу ҳам техникадан фойдаланиш бўлдими?

Бу ерда шуни айтиш кераккi, колхоз агрономи Тожибоев ҳам ўз ишига хафсаласизлик билан қарамоқда. У ҳам бригада ва звеноларда тез-тез бўлиб турмайди. Қандай камчиликларга йўл қўйилаяпти, қолоқ ғўзаларни яхши ғўзаларга етказиб олиш учун қандай тадбирларни амалга ошириш керак? Ана шу тўғрида пахтакорларга вақти-вақти билан маслаҳат беришни, амалий ёрдам кўрсатишни унутиб қўйди.

Бюрода ана шу камчиликлар очиб ташланди. Ўзининг бригадирлик вазифасига совуққонлик билан қараганлиги, анча гектар майдондаги ғўзаларни хароб қилиб қўйиб, колхозчилар пешона тери билан етиштираётган «оқ олтин»нинг бир қисмини нобуд қилиш хавфи остида қўйганлиги учун бригада бошлиғи Раҳимбой Юсупов ишдан олиниб, жиноий жавобгарликка тортиш тавсия этилди. Колхоз раиси ўртоқ Файзи Мухсимов ҳам юқорида айтганимиздек қаттиқ партиявий жазо олди. Агроном Тожибоевни ҳам ишдан олишга қарор қилинди.

Кишининг айбини ўзидан кўра бошқалар кўпроқ билиб-сезиб юради. Раис Файзи Мухсимов ҳам аҳвол шу даражага борганлигидан унчалик хабарсиз эканми, чуқур хўрсиниб деди:

— Ҳа, жуда катта камчиликларимиз бор экан, бунинг учун ҳар қанча жазо берсаларингиз ҳам арзийди!

Шу ерда икки оғиз гап айтмоқчимиз: раис ўртоқ Мухсимов, бу гап сизга ярашмайди. Ахир сиз тажрибали хўжалик раҳбарларидансиз. Шундай экан, ўзингизнинг маҳоратингизни ишга солинг. Жазо берилишини кутмасдан ҳар бир ишни тўғрилаб қўйишга одатланиш лозим.

З. ИСРОИЛОВ,
Н. РИХСИЕВ.

БИЛДИРИШ

16 июль эрталаб соат 10 да Матбуот хонасида (Навоий кўчаси, уй № 30, иккинчи қават, 1 хона) очеркист — журналистларнинг республика семинари бўлади. Семинарда «Правда» газетасининг очеркисти П. Н. Кузнецов, Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг доценти И. В. Кузнецов ҳамда ўзбек ёзувчи ва журналистлари сўзга чиқадилар.

Семинарда очеркист-журналистларнинг иштирок этишлари сўралади.

УЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИНИНГ ПРАВЛЕНИЕСИ

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

14 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00—**Назир бобо найи** (болалар ва ўсмирлар учун телеинсценировка).

Рус тилида: 11.50—**Золушка** номли бадиий фильм, 18.00—**Рангдор тушлар** (болалар учун), 18.25—**Катта йўл** номли кинокомедия, 20.05 — **«Пахтакор» (Тошкент) — «Торпедо» (Кутаиси) командалари ўртасида футбол**, 20.45—**Телевизион янгиликлар.**

Ўзбек тилида: 21.00—**Телевизион миниатюрлар**, 21.30—**Телевизион янгиликлар**, 21.45—**Совет Ўзбекистони** киножурнали, 21.55—**Концерт** (Тожикистон артистлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 дан—**Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Уч мушкетёр (1 ва 2-серия)—**«ВАТАН»** (эрталаб соат 9.40 минут, кундуз 1 ярим ва кеч 5.20 минутда). **НАВОИЙ** номли, **«УЗБЕКИСТОН»**, **«СПУТНИК»**, **«ВОСТОК»** (кундуз ва кечқурун).

Уч мушкетёр (2-серия) —**«ИСКРА»** (кундуз ва кечқурун).

Ҳаммасига ёз сабаб (кундуз ва кечқурун), **Компаньерос** (эрталаб соат 11 да)—**«МИР»**.

Авлиё Иорген байрами (кундуз ва кечқурун), **Уйқусиз йиллар** (кеч соат 10 да)—**«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ»**.

Танца нечаси—**«ВАТАН»** (кеч соат 8.45 ва 10.15 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА:

(Кеч соат 9-15 ва 10-45 минутда)

Уч мушкетёр (1 ва 2 серия)—**«ВАТАН»**, **НАВОИЙ** номли, **«ФЕСТИВАЛЬ»**, **КАФАНОВ** номли.

Тилла тиш — «ПАХТАКОР».

Агар дўстинг чақирса—ТЕЛЬМАН номли.

Йўқлаб олинг—1 МАЙ номли.

Занжир реакция — «РАКЕТА», «МЕҲНАТ».

Бабетта урушга боради—«ПОБЕДА».

Қуролсиз кураш — «ШАРҚ».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

14 июлда

«БАҲОР» ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

катта концерти

Концертда: СССР халқ артистлари, Давлат мукофоти лауреатлари **Ҳалима Носирова**, **Мукаррама Турғунбоева**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Клара Юсупова**, ёшлар ва студентлар Жаҳон фестиваллари лауреатлари **Тамара Юнусова**, **Раъно Низомова**, **Қаҳрамон Дадаев** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар концерт зали кассасида ҳар куни кундуз соат 12 дан ва район кассаларида эрталаб соат 11 дан сотилади.

РЕСПУБЛИКА

ГАЗЕТА ва журналларига

шунингдек
«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
ва
«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»
ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИГА
август ойи учун ва йил охиригача

обуна қилиш давом этади

Обуна «Союзпечать» бўлимларида, алоқа бўлимларида, почтамтда, шунингдек завод, фабрика, муассаса ва ўқув юртларидаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан қабул қилинади.

Бирлашган нашриёт.

Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши

ЕНГИЛ САНОАТ БОШ БОШҚАРМАСИГА

саноат учёти билан таниш бўлган:
бош ва старший бухгалтерлар, ревизор бухгалтерлар

керак

Тошкент шаҳар. Навоий кўчаси, 7-уй, 3-қаватда бош бухгалтерга учрашилсин.

Тошкент шаҳар, Баранов кўчаси, 57-уйда турувчи **Бэлла Семёновна Ромашенконинг** Олмаота шаҳар, Бутлеров кўчаси, 51-уйда турувчи Юрий Иванович Куйдиндан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар. Фрунзе район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари—26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 08374. ИНДЕКС 64695 1636.